

นศติ ปณณสมมอภอ
แตรอจาง แตรอจางบญญอ นอมี

เอกสารประกอบสมมนาวิชากการเรื่อ
“โลกของอิสลามและมุสลิมในอุษาคเนย์”
The Islamic World and Muslims in Southeast Asia

หลากหลายคร้วมาเทรวมกัน เป็นคร้วสยามประเทศไทย

ชินวัฒน์ ตั้งสุทธิจิต

28- 29 พฤศจิกายน 2551
โรงแรม ทวิน โลตัส นครศรีธรรมราช

หลากหลายครัว มาทรวมกันเป็นครัวสยามประเทศไทย

ชินวัฒน์ ตั้งสุทธิจิต*

เกริ่นนำเรื่อง

การอยู่รวมหมู่เหมือนชุมชนเล็กๆ แล้วขยายเป็นชุมชนใหญ่นั้น ต้องมีรากวัฒนธรรมที่อยู่ร่วมกันจากครอบครัวหลายๆ ครอบครัว แต่งงานข้ามหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และนานาชาติ

สยามประเทศไทยก็เช่นกัน เกิดจากการโยกย้ายไปมาทั้งที่ถูกกวาดต้อน และเคลื่อนย้ายกันมาเองตามสภาพเศรษฐกิจสังคมและอำนาจการปกครอง

ก่อนจะเขียนบทความชิ้นนี้ ผู้เขียนอาศัยหนังสือหลักๆ ไม่ก็เล่มเป็นประเด็นที่พยามเชื่อมโยงเข้ามา ไม่ว่าจะเป็น ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ รัฐปัตตานี ใน “ศรีวิชัย” ที่เขียนกันหลายท่าน หรือ กรุงเทพฯ มาจากไหน? ของคุณสุทธิจิต วงษ์เทศ ในการสืบสาวแรกว่ามีใครบ้าง ที่ร่วมสร้างกรุงเทพมหานครขึ้นมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

คงต้องขอยกตัวก่อนว่า ผู้เขียนบทความนี้ไม่ได้มีความเชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์แต่อย่างใดหรือผ่านการร่ำเรียนมาจากคณะโบราณคดี, อักษรศาสตร์, ศิลปศาสตร์หรือภาควิชาประวัติศาสตร์ทั้งสมัยใหม่และสมัยเก่า ฯลฯ

เพียงแค่เป็นเด็กวัดและเด็กเลี้ยงควายคนหนึ่งที่เคยบิดมาท่ามกลางเสียงข่าวหรือเพลงจากวิทยุทรานซิสเตอร์อยู่ตามท้องทุ่งเท่านั้น ไม่เคยแม้จะได้ชื่อว่าเป็นนิสิต นักศึกษา เพราะอาศัยอยู่ในดงขมิ้นศึกษาหาความรู้

* สมาคมนักกลอนแห่งประเทศไทย

จึงเป็นไปได้แต่เพียงคนอ่านหนังสือคนหนึ่งเท่านั้น บังเอิญมีความชอบที่จะ
แสวงหาความรู้จากหนังสือบ้าง วงเหล้าบ้าง แล้วมาประมวลมาบอกเล่าแก่สืบลูก
กันฟัง

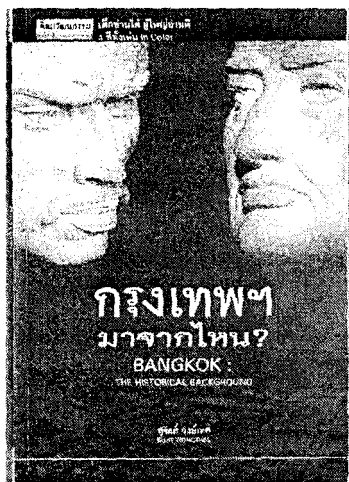
ฉะนั้นข้อมูลบางอย่างอาจผิดพลาด จึงต้องกราบขอภัยมา ณ โอกาสนี้

ในฐานะคนทำงานด้านการชิตๆ เขียนๆ ก๊อดที่จะปรายตามองหลายๆ มุม
จากครูบาอาจารย์ที่เขียนเรื่องราวเหล่านี้ไว้ก่อนหน้านี้ ได้ประมวลทำไว้ก่อนและ
นำมาเล่าสู่กันฟังอีกทอดหนึ่งเพื่อเป็นการแบ่งปันความรู้โดยระบบ "สังสม" ความรู้
ประสาณักเลงกลอนนอนเปล้าก็เศร้าใจ

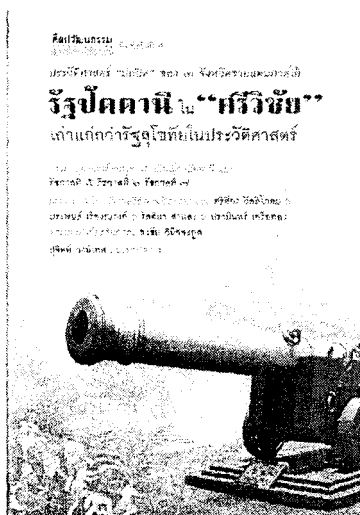
ขอขอบคุณ คุณวิลาสินี กันชน ปิยะมิตรที่แสนดีซึ่งช่วยเอื้อเพื่อหา
ข้อเขียนของ คุณสมัย เจริญช่าง จากวารสารของคณะกรรมการกลางอิสลาม
ประจำกรุงเทพมหานคร มาให้และผมได้นำมาเป็นภาคผนวก เพื่อแบ่งปันกันอ่าน
ต่อไป ต้องขออนุญาตนำมาลงผ่านหน้ากระดาษนี้ต่อคุณสมัย เจริญช่าง ด้วยความ
บริสุทธิ์ใจ

อนึ่ง บทความพยายามหามาเพิ่มเติมและปรับปรุงตัดทอนในบางส่วน
ที่เคยนำเสนอเมื่อครั้งสัมมนาวิชาการเรื่อง แม่น้ำโขง : ความหลากหลายทางชาติ
พันธุ์ ภาษา และวัฒนธรรมกับกระแสของความเปลี่ยนแปลง 24 - 25 มกราคม 2551
ณ โรงแรมนครพนม ริเวอร์วิว จ.นครพนม โดยเห็นว่าข้อมูลบางอย่างยังขาดตก
บกพร่องอยู่

ขอคารวะด้วยใจจริง

กรุงเทพมาจากไหน? : สุจิตต์ วงษ์เทศ พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ.2548 ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ

รัฐปัตตานีใน "ศรีวิชัย" : สุจิตต์ วงษ์เทศ บรรณาธิการ พิมพ์ครั้งที่ 4 ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ

เทครัว?

เทครัว คำๆนี้อาจตีความหมายได้หลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็น ยกครอบครัวไปหรือกวาดครอบครัวไป รวมทั้งให้เรียกผู้ชายที่ได้ผู้หญิงเป็นภรรยาทั้งทีและน้องว่า พระยาเทครัว

ผู้คนในสยามประเทศไทยเราปฏิเสธไม่ได้ว่ามีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติปะปนกันอยู่ มีการโยกย้ายครัวเรือนไปมา เรียกว่า “ร้อยพ่อพันแม่” ผสมผสานความเป็นพหุลักษณะทางสังคมจึงก่อเกิด “วัฒนธรรม” ที่โดดเด่นเป็นลูกผสม

แต่ความหมายของการเทครัว เป็นคำที่ใช้ในการสงครามในอดีตเพื่อกวาดต้อนผู้คนหรือเชลยสงครามมาอยู่ในเมืองเรียกว่า กวาดต้อนครัว เช่น ครัวไทพวน คนพวนถูกกวาดต้อนลงมาภาคกลางในรัชกาลที่ 3 รว พ.ศ.2326 เกือบ 200 ปีมาแล้ว คราวศึกกบฏเจ้าอนุวงศ์เวียงจันทน์

ชุมชนบ้านครัวริมคลองมหานาคที่เป็นชาวเขมรเข้ารีตอิสลามถูกเกณฑ์มาขุดคลองคูเมืองและคลองมหานาคแล้วโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งบ้านเรือนอยู่สองฝั่งคลองสืบมาถึงทุกวันนี้ เรียกบ้านครัว หมายถึงถูกกวาดต้อนมาทั้งครอบครัวเลย เรียกว่ายกครัว กลายเป็นบ้านครัวในปัจจุบัน

ชาวต่างชาติเรียกกรุงศรีอยุธยาว่าราชอาณาจักรสยาม เมื่อถึงกรุงรัตนโกสินทร์ก็ยังเรียกชื่อประเทศว่า กรุงสยามและประเทศสยาม ในกฎหมายที่ยรบาลยุคต้นกรุงศรีอยุธยาจะพบว่าคนพื้นเมืองดั้งเดิมถูกคนอยุธยาเรียกว่า “แขกขอมลาวพม่าแมงมอญมุสลิมแสงเงินจามชวา”

แรกสถาปนากรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ. 2325 หลักฐาน เซอร์ จอห์น เบาว์ริง ที่เข้ามาถึงเมืองบางกอกในแผ่นดินรัชกาลที่ 4 หลังสถาปนากรุงเทพฯ รว 73 ปี บอกว่าจำนวนประชากรทั่วทั้งพระราชอาณาจักรสยามมีไม่เกิน 5 ล้านคน และเป็น

ประชากรของกรุงเทพฯ ไม่เกิน 3 แสนคน แสดงว่ายุคกรุงธนบุรีกับต้นกรุงเทพฯ เมื่อแรกสถาปนาต้องมีน้อยกว่านั้น อาจมีเพียง 1 แสน หรือ 2 แสนเพราะมีการกวาดต้อนเชลยศึกและเกณฑ์ไพร่พลเข้ามาคราวละมากๆ เช่น คราวสร้างกรุงเทพฯ เมื่อรัชกาลที่ 1 เกณฑ์คนจากเขมร ลาว ฯลฯ รัชกาลที่ 2 มีมอญเข้ามาสวามิภักดิ์จนรัชกาลที่ 3 กวาดต้อนลาวเข้ามาเพิ่มอีก นี่ยังไม่นับจีนที่ทยอยเข้ามาเรื่อยๆ จนนับไม่ได้

หลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อพุทธศักราช 2475 รัฐบาล ป.พิบูลสงครามเสนอให้เปลี่ยนชื่อประเทศสยามเป็นประเทศไทย ซึ่งเป็นชื่อที่เกิดขึ้นจากสำนึกชาตินิยม ผูกพันกับความเชื่อเรื่องชนชาติไทยถูกขับไล่มาจากทางเหนือของจีน และบวกด้วยแนวคิด ล้าหลัง - คลั่งชาติ แม้ความเชื่ออย่างนี้จะคลาดเคลื่อนจากความจริง แต่ยังทรงอิทธิพลมาจนถึงทุกวันนี้

มัลลยประเทศ - มลายู

คาบสมุทรภาคใต้ มี 2 ฝั่งทะเล คือ ฝั่งทะเลตะวันตกและฝั่งทะเลตะวันออกที่ยาวเสมือนด้ามขวานและมีแคว้นสำคัญในอดีตสืบเนื่องมาเป็นจังหวัดในปัจจุบัน

แหลมมลายู หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “มัลลยประเทศ” กรณียของกลุ่มชาติพันธุ์มลายูในภาคใต้เป็นกรณีให้เห็นได้ชัด เพราะอัตลักษณ์ของชาวมลายูในปัจจุบันล้วนตั้งอยู่บนฐานของอดีตที่อยู่นอก “ประวัติศาสตร์แห่งชาติ” ไทยทั้งสิ้น

มัลลยประเทศ มัลลย มีสองความหมาย อย่างแรกหมายถึง ดอกไม้ร้อยเรียงรวมเป็นพวง ส่วนอย่างหลังหมายถึง มลายู มีคำโบราณในตำนานเรียก มัลลยทวีป และ มัลลยประเทศ หมายถึงดินแดนกลุ่มที่มีชาติพันธุ์พูดตระกูลภาษาชวา - มลายู ตั้งแต่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยลงไป

รัฐปัตตานี มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ก่อนยุคสุโขทัย (หากนับเอาวิวัฒนาการการสร้างบ้านแปงเมืองตามหลักสูตรที่เรียนในโรงเรียนเมื่อเทียบกับหลักฐานทางโบราณคดี) คือเป็นบ้านเมืองใหญ่ระดับรัฐที่มีการค้าทางทะเลกับดินแดนทางไกลมาตั้งแต่ราว พ.ศ. 1000 ก่อนสมัยสถาปนารัฐสุโขทัยราว 800 ปี ซึ่งขณะนั้นนับถือ ฮินดู พุทธ และเป็นรัฐอิสระที่เป็นรัฐโบราณ พัฒนาการสืบเนื่องเป็นรัฐลังกาสุกะ ไม่ได้เป็นรัฐในอาณานิคม มีความเก่าแก่ทัดเทียมกับพระปฐมเจดีย์ เมืองนครชัยศรี (หลังยะลิว ในเอกสารจีน) จังหวัดนครปฐม

แขก เป็นคำเรียกรวมๆ หมายถึงคนที่นับถือศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู กับ อิสลาม แต่ความหมายตรงนี้เป็นพวกมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลาม มีทั้งพวกจาม - มาเลย์ หรือ ชาว - มลายู กับพวกอาหรับ - เปอร์เซีย จนถึงมุสลิมในอินเดีย

ชื่อเมือง ปัตตานี เริ่มปรากฏบนหน้าประวัติศาสตร์ เมื่อมาร์โคโพลเดินทางจากจีนไปอิตาลี พ.ศ. 1833 ปัตตานีมีตำนานความเป็นมาอันยาวนานกับตำนานเมืองยังผูกพันกับเมืองอื่นๆ ด้วย เช่น ไทบุรีหรือรัฐเคดาห์ รวมทั้งกรุงศรีอยุธยา

เรื่องควรทำความเข้าใจเป็นอย่างยิ่ง ในเรื่องนางนพมาศ หรือตำรับทำวศรีจุฬาลักษณ์ แต่งในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึง รัชกาลที่ 4 ได้จำแนกชาติพันธุ์ต่างๆ ไว้ ทั้งนี้ขอคัดเฉพาะผู้คนที่ถูกนิยามว่าเป็นคนแขกได้แก่ แขกอาหรับภาษา 1 แขกมหนภาษา 1 แขกสุหนภาษา 1 แขกม้งกะลัภาษา 1 แขกมะเลลาภาษา 1 แขกซุร่าภาษา 1 แขกฮุยภาษา 1 แขกมลายูภาษา 1 แขกมูหนิงภาษา 1 แขกชวาภาษา 1 แขกจามภาษา 1 แขกพุกขภาษา 1

บริเวณคาบสมุทรมลายูซึ่งรวมถึงดินแดนคาบสมุทรภาคใต้ของประเทศไทยนี้ จะอยู่บนเส้นทางการค้าขายระหว่างตะวันตกกับตะวันออกมากกว่าที่อื่นๆ เช่นบริเวณที่เป็นหมู่เกาะ ทั้งนี้เพราะเส้นทางสินค้าสำคัญ จะเห็นว่าดินแดน

คาบสมุทรภาคใต้ของประเทศไทยตลอดแหลมมลายู ย่อมมีความหมายที่สำคัญต่อเส้นทางการค้าขายระหว่างตะวันตกกับตะวันออก

ส่วนภาษามลายูคงจะแพร่หลายในวงการค้าของภูมิภาคอยู่แล้ว เพราะประชาชนที่พูดภาษามลายูมีบทบาทในการค้าทางทะเลมาตั้งแต่ก่อนประวัติศาสตร์

ครุฑขาวปัตตานี

“น้องก็รู้ญาติวงศ์พงษา

หมายพึ่งบาทบาทพระโสมศรี

ใครตรพ้อใครตรแม่ก็ไม่มี

อยู่ถึงเมืองตานีเขาดีมา”

บทโอ้อวดของ นางประแตะ เมียแขกประตู่ ใน ระเด่นลันได ของ พระหมามนตรี (ทรัพย์) วรรณกรรมเรื่องนี้เรียกอีกอย่างว่าเป็น “วรรณอำ” ซึ่งล้อเลียนเรื่องอิเหนา โดยมีกำหนดให้ตัวละครมีลักษณะตรงกันข้ามกับอิเหนา

ทั้งนี้ นางประแตะหุลหวดดวงสมร อาจเป็น แขนกมลายู หรือ ตานี อย่างที่หล่อ่นได้รำพึงรำพันขึ้น เพราะวรรณกรรมเรื่องระเด่นลันไดนั้นอาศัยฉากตั้งแต่บริเวณศาลฎีกาในปัจจุบันจนถึงบริเวณถนนข้าวสาร

ซึ่งในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เมื่อจุลศักราช 1147 กรมพระราชวังบวรสถานมงคลเสด็จยกทัพออกไปปราบปรามศึกพม่าถึงเมืองฝ่ายตะวันตก ครั้นกองทัพออกไปถึงเมืองสงขลา มีข่าวมาว่าเมืองปัตตานีก่อการกำเริบขึ้นมาก โปรดเกล้าฯ จัดให้พระยากลาโหม พระยาเสนาหาญธร (ทองอิน) พระยาพิทลุง (ทองขาว) หลวงสุวรรณคีรี (ขุนฮุย) ผู้ว่าราชการเมืองสงขลา ปลัดจะนะ (ขวัญชัย) เป็นทัพหน้ายกออกไปตีเมืองปัตตานี ได้สู้รบกันกับระตูปะกำลันที่ตำบลบ้านยี่ริง ระตูปะกำลันสู้รบทนกองทัพมิได้ ก็อพยพแตกหนีขึ้นไปทางเมืองรามันห์

พระยากลาโหมแม่ทัพเห็นว่า ปลัดจะนะ (ขวัญชัย) เป็นผู้รู้จักทางก็แต่งกองรวมคนพิทลุงสงขลาให้ปลัดจะนะ (ขวัญชัย) ตามระตูปะกำลันไปทันที่ปลายน้ำ

เมืองรามันหรือมณฑลเมืองแปะ ได้สู้รบกันในตำบลนั้น ระบุปะกำลันถูกกระสุนปืนตาย

ในระหว่างนั้นกรมพระราชวังบวรสถานมงคลเสด็จยกทัพเรือไปตั้งอยู่ที่ปากอ่าวเมืองปัตตานี ครั้นพระยาภักดีโกษาธิบดีพระยาตากำลันแตก และได้ศิระระตะปะกำลันมาแล้ว พระยาภักดีโกษาธิบดี (ทองอิน) พระยาพิทักษ์ (ทองขาว) หลวงสุวรรณคีรี (บุญชัย) ผู้ว่าราชการเมืองสงขลา ปลัดจระนะ (ขวัญชัย) พร้อมกันลงไปเฝ้าในเรือพระที่นั่งหน้าเมืองปัตตานี ทูลแจ้งราชการรับสั่งให้นำปืนใหญ่สองกระบอกที่เก็บได้ลงมาเรือจะเอาเข้ามากรุงเทพฯ

“พญาตานี” เป็นปืนใหญ่ที่สุดที่ตั้งตระหง่านอยู่หน้ากระทรวงกลาโหม ซึ่งอยู่ร่วมกับร่องรอยการเทศว์ในอุษาคเนย์ โดยเฉพาะยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์

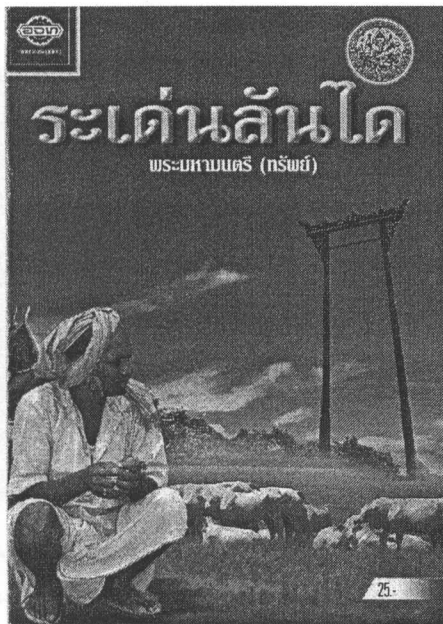
ประชากรส่วนใหญ่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นคนมลายู และมีบางส่วนที่ “เทศว์” ในสมัยรัชกาลที่ 1 และบางส่วนถูก “อพยพ” ในสมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งเป็น “ไทยพุทธ” พร้อมกับการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมยุคอย่างมากมายใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

หนังสือ ปาตานี ประวัติศาสตร์และการเมืองในโลกมลายู โดย อารี ฟิน บินจิ.อ.ลออแมน, ซูฮัยมีย์ อิสมาแอล เรียบเรียง ได้กล่าวถึงสงครามครั้งนั้นที่ชื่อเขียนของ อิบราฮิม ลุกี จาก ‘ประวัติศาสตร์ราชอาณาจักรมลายูปาตานี’ ไว้ว่า

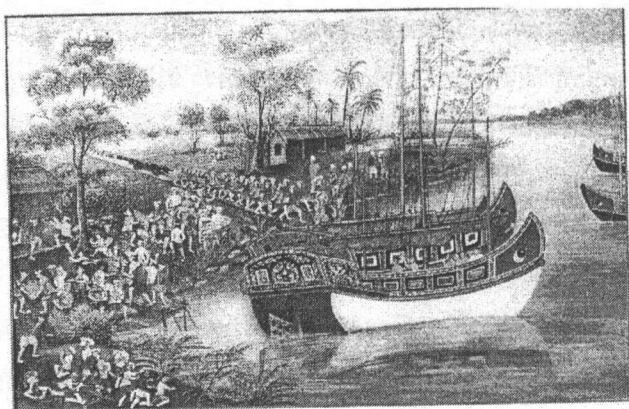
“พระยาภักดีโกษาธิบดี ได้นำเชลยชาวมลายูปาตานี 4,000 คนลงเรือไปยังกรุงเทพฯ ระหว่างเดินทางบางคนกระโดดจากเรือลงทะเลหลบหนี จะมีรอดตายอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่ก็ตายในทะเล ดังนั้นเพื่อมิให้ชาวปาตานีโดดเรือหนีลงทะเล ทหารสยามจึงได้ใช้วิธีมัดหวายมาร้อยที่เอ็นเหนือสันเท้าเชลยเหล่านั้นผูกพ่วงต่อกันหลายๆ คน เชลยที่เป็นหญิงก็เอาหวายเจาะใบหูผูกพ่วงไว้เช่นเดียวกัน และให้นั่งอยู่ภายในเรือเดินทางไปจนถึงบางกอก บางคนเจ็บป่วยล้มตายในเรือระหว่างเดินทางศพก็ถูกโยนทิ้งลงทะเล ที่เ็นตายก็เกิดแผลฝีหนองพุพอง เจ็บป่วยทุกขเวทนาเป็นอย่างยิ่ง

เมื่อไปถึงเมืองบางกอก ลูกหลานสุดต๋านก็ถูกแยกไปไว้บริเวณหลังวัดอนงคาราม วัดพิชัยญาติ ฝั่งธนบุรี บริเวณดังกล่าวเรียกว่า หมู่บ้านแขกมลายู หรือบ้านแขก (ปัจจุบันเป็นสี่แยกบ้านแขก อยู่ในแขวงบ้านสมเด็จพระยา) ส่วนเชลยที่เป็นคนมลายูก็ถูกเกณฑ์ไปใช้แรงงานขุดคลองแสนแสบ และจัดให้ทำไร่ทำนารอบๆ พระนคร เช่น พื้นที่ตำบลหนองจอก มีนบุรี ตำบลท่าอิฐ ตำบลอื่นๆ ในจังหวัดนนทบุรี และหลายๆ ตำบลในจังหวัดปทุมธานี"

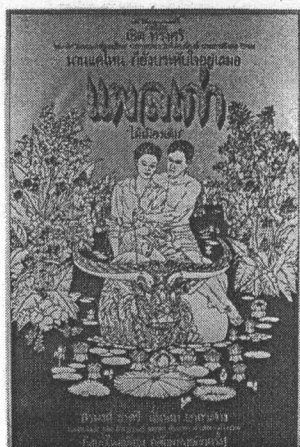
ไอ้ขวัญ - อีริยม แห่งคลองแสนแสบ ของ ไม้ เมืองเดิม ก็อาจเป็นกลุ่มบุคคลที่มาจากปัตตานี ที่ไม่มีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ หากปรากฏเป็นเพียงตำนานและเรื่องแต่ง อาศัยฉากและสถานที่ที่มีอยู่จริง

ระเด่นลันได : พระมหามนตรี (ทรัพย์)

ภาพโคลงภาพพระราชพงศาวดารตีเมืองตานีได้ปืนใหญ่ (นายวร เขียน)

- (ซ้าย) แผลเก่า วรณกรรมอมตะของไม้ เมืองเดิม ถูกทำเป็นภาพยนตร์โดย เจ็ด ทรงศรี
ภาพวาดของ ช่วง มูลพินิจ
- (ขวา) ปาตานี... ประวัติศาสตร์และการเมืองในโลกมลายู : มุลนิธิวัฒนธรรมอิสลามภาคใต้
จัดพิมพ์ พฤศจิกายน 2550

เพลงแขกปัตตานี

“น้องเอ๋ย...ใครเขาเคยเหมือนพี่บ้างไหม ข้า...เจ็บข้าเท่าไรพี่เป็นแผลใจ
ใครจะเห็น เจ็บเพียงนี้ไฉนยังทรมาน หรือพรานล่าใจผละขวัญใจชายเล่น หรือเจ้า
เป็นเพศผมาตุผู้เชียวชาญ”

เพลงนี้ชื่อ “**เพศผมาตุใจ**” ของ**ครูประดิษฐ์ อุดตะมั่ง** ขับร้องโดย **ชินกร ไกรลาส** ศิลปินแห่งชาติ บันทึกแผ่นเสียงราวๆ พ.ศ.2510 โดยประมาณ ทำนองเดิมคือเพลง **แขกปัตตานี** เป็นทำนองเก่า เข้าใจว่าได้จากเมืองปัตตานี ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง ใช้บรรเลงประกอบเล่นละคร มีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **ห้วงอาลัย** ขณะเดียวกันถูกนำมาใส่ทำนองเพลง **อิเหนาครวญ** ด้วย

ลิเก - ลูกทุ่ง

มหรสพ นั้น แบ่งได้ในสองระดับ ระหว่างชนชั้นราชสำนัก กับราษฎรทั่วไป แต่มีความสัมพันธ์กันในความต่างกันอย่าง ซึ่งส่งทอดอิทธิพลให้กันและกันไม่ขาดสาย เช่น **โขน ละคร ทั้ง ละครนอก และ ละครใน รวมทั้ง ละครพันทาง**

ลิเก มีต้นกำเนิดที่กรุงเทพฯ ในสมัยรัชกาลที่ 5 มีวิกลิเกขึ้นครั้งแรกบริเวณชุมชนป้อมมหากาฬวิกแรกคือ “**วิกพระยาเพชรบูรณ์**” เป็นการละเล่นที่มาแทนที่ “**ละครนอก**” โดยลิเกรวมดัดเพลงต่างๆ ไว้อย่างหลากหลาย

ลิเก มีวิวัฒนาการมาจาก ลิเกฮูลู ของ ชาว “**แขก**” มลายูมุสลิมร้องรำประกอบพิธี ขณะที่**เพลงลูกทุ่ง** เป็นการละเล่นที่เข้ามาแทน ลิเก โดยผ่านวิทยุ ทรานซิสเตอร์และเครื่องดนตรีฝรั่ง ตามความล้าหน้าของเครื่องมือเทคโนโลยี

ลิเก และ เพลงลูกทุ่ง จึงมีแหล่งกำเนิดในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะบริเวณถนนตานี ตรงบางลำพู (อยู่ไม่ไกลกันนักกับถนนราชมุนี - ถนนข้าวสาร และวัดบวรนิเวศวิหาร) ซึ่งเป็นละแวกที่ชาวดานีมาอาศัยตั้งบ้านเรือนอยู่มาก

เพลงลูกทุ่งมีวิวัฒนาการมาจากวงดนตรีหน่วยทหารแห่งกองทัพต่างๆ สังเกตได้จากที่มีนักร้องลูกทุ่งที่ผ่านจากวงดนตรีทหาร เช่น สุรพล สมบัติเจริญ ซึ่งเริ่มจากกองดุริยางค์ทหารอากาศ หรือ พยัคฆ์ มุกดา และ เบญจมิตร ซึ่งเคยเป็นทหารอาสาในสมัยสงครามเกาหลี (หลังเป็นนักร้อง นักแต่งเพลงดังแล้ว) และนำเพลงอาวรีดังเข้ามาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

เพลง *ไฉ่แม่สาวชาวไร่* ซึ่งแต่งโดย *ครูเหม เวชกร* ขับร้องโดย *คำรน สัมบุณณานนท์* ใช้ร้องประกอบละครวิทยุในปี พ.ศ. 2481 ซึ่งถือว่าเป็นเพลงลูกทุ่งเพลงแรกของวงการก่อนจะมีคำว่า เพลงลูกทุ่ง เมื่อปี พ.ศ. 2504 ในรายการเพลงลูกทุ่งทางช่อง 4 บางขุนพรหมของ *ประกอบ ไชยพิพัฒน์*

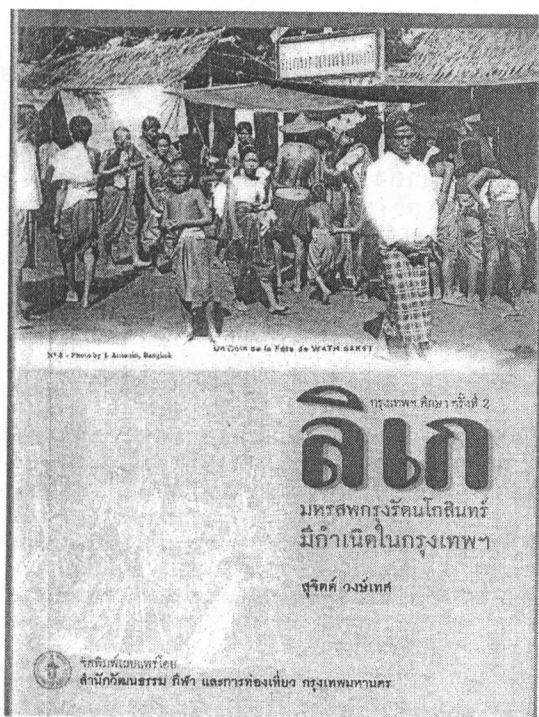
รากฐานของดนตรีลูกทุ่งนั้นมาจากแตรวงหรือวงดนตรีทหาร แต่ความชัดเจนของดนตรีนั้นเริ่มมีอิทธิพลมากขึ้นก็เมื่อมีการตลาดเข้ามาจัดการโดยผ่านวิทยุทรานซิสเตอร์

การละเล่นเพื่อความบันเทิงในยุคที่วงดนตรียังไม่เกิดขึ้น หากจะมีคงแค่รำวงต่างๆ ซึ่งเป็นการละเล่นของผู้คนทั่วไป จึงกลายเป็นวิวัฒนาการของ “*เซียร์รำวง*” ที่เน้นความสนุกสนานบันเทิงเป็นหลักก่อนยุค “*เฮคलयฟ้า*”

ส่วนเรื่องทำนองเพลงซึ่งมีรากจากเพลงรำวงและเพลงพื้นบ้านนั้น เป็นผลสืบเนื่องหนึ่งของเรื่องเพลง แต่ก่อนที่ยุคลูกทุ่งจะเฟื่องฟูนั้นเป็นยุคที่วิกลิเกมีความนิยมแพร่หลายเป็นอย่างมากภายในภาคกลาง โดยมีแหล่งกำเนิดที่ใจกลางของกรุงเทพฯ

วิวัฒนาการอย่างหนึ่งของวิกลิเกจึงถูกแทนที่ด้วยวงดนตรีลูกทุ่งยุคใหม่ที่อาศัยเครื่องดนตรีจากวงดนตรีทหาร โดยทหารเองเป็นนักดนตรีที่หารายได้พิเศษนอกจากงานประจำ และมีเครื่องมือทางดนตรีที่ล้ำสมัยกว่า

และแล้วเพลงลูกทุ่งก็เข้าแพร่หลายผ่านนักจัดรายการวิทยุจากจดหมายขอเพลงรวมทั้งลำนำประกอบเพลงต่างๆ ผ่านวิทยุทรานซิสเตอร์ บริษัท ทรัพย์โสภานุคคลหนึ่งที่คุณเหมือนจะคู่กับวิทยุทรานซิสเตอร์ ถือเป็นรายการเล่าข่าว “ยุคคลาสสิก” ช่วงเช้าตรู่ทางคลื่นเอฟเอ็มวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ ที่มีอิทธิพลต่อสังคมชนบทเป็นอย่างยิ่ง

ลิเก มหรรสพกรัตนโกสินทร์ มีกำเนิดในกรุงเทพฯ : สุจิตต์ วงษ์เทศ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยว กรุงเทพมหานคร จัดพิมพ์ สิงหาคม 2549

ชุมชนส่วนหนึ่งของคนดนตรี ส่วนหนึ่งมาจากคนที่ถูกเทศร่ำ

ชุมชนป้อมมหากาฬ เป็นชุมชนบ้านไม้โบราณ วิถีศิลปะยาเพชรปาณี ซึ่งวิถีเก๋นั้นอยู่ในตรอกพระยาเพชร เป็นความแปลกใหม่ในสมัยนั้น (พ.ศ.2440) ทำให้**สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลกพรรณมฤค** เสด็จไปทอดพระเนตรด้วยพระองค์เอง แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ แล้วมีลายพระหัตถ์เล่าเนื้อความที่ตรัสถามความเป็นมาของลิเกกับพระยาเพชรปาณี (ตรี) บอกรายละเอียดไว้ใน **สาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลกพรรณมฤค** แม้ปัจจุบันไม่มีวิถีเก๋หลงเหลือแล้ว

ชุมชนหลานหลวง ใกล้กับวังวรดิศ ของ **สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลกพรรณมฤค** มี **คณะละครโนราห์ - ชาตรี** ของ **ครูพูน** เรื่อง **นันท** วงแรกและวงเดียวในกรุงเทพฯ สืบเนื่องมาถึง **ทองใบ** เรื่อง **นันท** ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ถึงปัจจุบัน **คณะเรื่องนันท** ติดกับวัดสุนทรธรรมทาน (วัดแคนางเลิ้ง) หรือวัดมิตร ชัยบัญชา

คณะเรื่องนันท นับตั้งแต่ต้นตระกูล **พระศรีชุมพล (ฉิม)** ครุละครเร็ว - เรือลอย แห่งราชสำนักเมืองนครศรีธรรมราช ส่งทอดมรดกความรู้ให้แก่ **นายเรือง** นักละครชาตรีผู้ตัดสินใจอพยพหนีภัยแล้งติดตามกองทัพพระยาพระคลัง (ดิศ บุนนาค) เข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในพระนคร พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่สนามกระบือ ถนนหลานหลวง และยึดอาชีพแสดงละครชาตรีสืบต่อมา จนถึง **คุณปู่พูน** เรื่อง **นันท** บิดาของ **ครูทองใบ** ผู้ให้กำเนิด **ครูปู - บุญสร้าง** เรื่อง **นันท**

ครูพูนนั้นเป็นคนสำคัญในความทรงจำของนักดูมหรสพไทยสมัยถึงศตวรรษที่ผ่านมา เป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่ามีวิชาความรู้แบบแผนการแสดงทางละครชาตรีดีมาก รู้ธรรมเนียมการเบิกโรง การโหมโรงชาตรี การประกาศหน้าบท การเชิญครู การรำชัด การบอกบท การตีกรับรับบท

เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนก็รู้จักปรับปรุงวิธีการดำเนินเนื้อเรื่อง การขับร้อง ฟ้อนรำ ตลอดจนพัฒนาดนตรีประกอบให้เป็นที่น่าดูน่าชม จนมีชื่อเสียงโด่งดัง มีคนนิยมหาละครชาตรีครุฑน เรืองนนท์ ไปเล่นตามงานแก้บนเป็นประจำทุกวัน

รวมทั้งการผูกกิจการแก้บนที่ศาลหลักเมืองกรุงเทพฯ สอนลูกหลานให้หัดเล่นละคร หัดรำ หัดร้อง หัดดนตรี

จนในที่สุด ครูทองใบ หนึ่งในบุตรีตา 18 คนของท่าน (ภรรยา 5 คน) ได้เติบโตขึ้นทำหน้าที่แทนบิดา เป็นผู้สืบทอดอนุรักษ์ความรู้ต่างๆ ของครุฑนไว้อย่างสมบูรณ์ และได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาละครชาตรีในปี พ.ศ. 2540 ครูทองใบ เรืองนนท์ เสียชีวิต เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2550 ด้วยโรคชรา วัย 81 ปี

ภูเขาทองกับคลองมหานาค เป็นชื่อสถานที่อยู่คู่กันมาตั้งแต่ยุคต้นกรุงศรีอยุธยา แล้วกรุงเทพฯ เลียนแบบมาทำให้เหมือนอยุธยา

เมื่อรัชกาลที่ 1 ทรงสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2325 ต่อมาอีก 3 ปี ถึง พ.ศ. 2328 โปรดให้สร้างพระนครใหม่ขุดคลองรอบกรุง สร้างกำแพงเมือง รวมทั้งให้ขุดคลองมหานาค เลียนอย่างกรุงเก่า และคลองมหานาค ซึ่งเชื่อมคลองโองอ่าง คลองหลอดวัดเทพธิดาราม คลองบางลำภู ทอดยาวไปเรียก คลองแสนแสบ ฉากในนวนิยายเรื่องแผลเก่า ของ ไม้ เมืองเดิม

คลองมหานาค เป็นสถานที่เล่นกลอนสักวา เพลงเรือ มีความในพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ ฉบับเจ้าพระยาทิพากรวงศ์ (ข้า บุนนาค) ดังนี้

“แล้วให้ขุดคลองใหญ่เหนือวัดสะแก พระราชทานนามว่าคลองมหานาค สำหรับประชาชนชาวพระนครลงเรือไปเล่นสักการะวาในเทศกาลน้ำเหนืออย่างครั้งกรุงศรีอยุธยาเก่า ครั้นขุดคลองเสร็จแล้ว วัดสะแกนั้นพระราชทานนามใหม่ว่า วัดสระเกษ แล้วให้ขอแรงพวกเขมรเปนอันมากทำรากก่อพระอุโบสถด้วย”

คลองเชื่อมย่านป้อมมหากาฬนี้ ยังเกี่ยวข้องกับมหากวี **สุนทรภู่** เจ้าของ
ลีลา “กลอนตลาด” มีเรื่องเล่ากันว่า เมื่อครั้งสุนทรภู่จอดเรืออยู่ ณ ที่แห่งหนึ่ง มี
ชาวบ้านนำภัตตาหารมาถวาย แต่ถวายกว่าค่าถวายไม่เป็น และอาราธนาให้สุนทรภู่
ช่วยสอน สุนทรภู่จึงเป็นคำกลอนว่า

“อิมัสมิถิมิถิมิ อิมังปลาข้าว กุ้งแห้งแดงกวาง อีกปลาตุ๋นย่าง ซอมะกอก
ดอกมะปราง เนื้อย่าง ยำมะดัน ข้าวสุกค่อนขัน น้ำมันขวดหนึ่ง น้ำผึ้งครึ่งโหล ส้ม
โอแช่อิ่ม หับทิมสองผล เป็นยอดกุศล สังฆัสสะ เทมิ” บทนี้จริงเท็จประการใดยังไม่
มีใครชำระแน่ เพียงแต่เป็นการสันนิษฐานทั้งสิ้น

ภูเขาทอง วัดสระเกศ หรือที่เรียกอย่างชาวบ้านว่า วัดภูเขาทอง ในยุค
หลัง งานวัดภูเขาทองถือว่าเป็นงานใหญ่งานหนึ่งของกรุงเทพฯ และเวทีการ
ประกวดร้องเพลงที่แห่งนั้น ถือว่าเป็นเวทีแห่งการชิงชนะเลิศของเย็นประกวด

ซอยบุปผาสวรรค์ อยู่ถนนเจริญสนิทวงศ์ ซอยที่ 28 หรือซอยบุปผาสวรรค์
นับตั้งแต่ พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ห้องแถวที่เรียงรายตั้งแต่ปากซอยยันท้ายซอยเป็น
ที่ตั้งของสำนักงานวงดนตรีลูกทุ่งนับร้อย เดินเข้ามาก็จะเห็นป้ายสำนักงาน ชินกร
ไกรลาส เพชร ไพธาราม ไวพจน์ เพชรสุพรรณ ถัดไปเป็น พุ่มพวง ดวงจันทร์ ตรงโน้น
เป็น เพลิน พรหมแดน เสรี รุ่งสว่าง ศรเพชร ศรสุพรรณ ไพรวลัย ลูกเพชร ฯลฯ

วรรณกรรมร่วมสมัยกับกระแสธารวรรณกรรมมุสลิม

พิเชฐ แสงทอง นักเขียน นักวิชาการวรรณกรรม อดีตกรรมการคัดสรร
รางวัลวรรณกรรมสร้างสรรค์แห่งอาเซียนหรือรางวัลซีไรต์ ได้เขียนบทความว่าด้วย
เรื่อง “ผจญภัยในแดนมหัศจรรย์” :ภารกิจของ “ความเป็นไทย” ในวรรณกรรมไทย
ว่าด้วยมุสลิม ในหนังสือ นอกนิกายมาความเป็นไทย ปริญญา นवलเขียน
บรรณาธิการ

โดย พิเชฐ แสงทอง ได้ตั้งข้อสังเกตว่า

“ในระยะ 4 - 5 ปีมานี้ เนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและสังคมมลายูมุสลิมได้รับความสนใจจากวงวรรณกรรมมาเป็นพิเศษ ทั้งนี้สังเกตได้จากรางวัลวรรณกรรมหลายต่อหลายรางวัลหันมาเปิดพื้นที่ให้กับวรรณกรรมมุสลิม ตั้งแต่รางวัลซีไรต์ ที่เคยให้รวมเรื่องสั้นชุด “อุทกภัย” ของรัตนชัย มานะบุตร เข้ารอบสุดท้ายเมื่อปี พ.ศ.2545 3 ปีต่อมาคือใน พ.ศ. 2548 เรื่องสั้นชุด “อุบัติเหตุ” ของ วรณ วรภา ก็ได้เข้ารอบสุดท้ายด้วยเหตุผลที่กรรมการระบุว่ารวบรวมเรื่องสั้นชุดนี้ สำแดงถึงการประสานทางวัฒนธรรมระหว่างชาวไทยมุสลิม ไทยพุทธ และไทยเชื้อสายจีนได้อย่างลงรอย ปีรุ่งขึ้นนวนิยายเรื่อง “กรณีฆาตกรรมโต๊ะอิหม่ามสตอปาร์ การ์เด” ของ ศิริวร แก้วกาญจน์ (เรื่องสั้นเรื่องนี้ก่อนปรับเป็นนวนิยายเกิดประเด็นถกเถียงอย่างกว้างขวางของกรรมการตัดสินรางวัลท่านหนึ่ง ที่มีความคับแค้นทางความคิดว่าผู้เขียนนำไปสู่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ) ตลอดจนนวนิยายเรื่อง “เล่นเงา” ของจิรภัทร อังศุมาลิน ก็ได้เข้ารอบอีก โดยเฉพาะนวนิยายของศิริวร แก้วกาญจน์ นั้น ถือเป็นเรื่องที่มุ่งกล่าวถึงเหตุการณ์ความรุนแรงใน 3 จังหวัดภาคใต้โดยตรง”

รวมทั้ง รางวัลนายอินทร์อวอร์ด ปี 2549 ประเภทเรื่องสั้น เกียรติวัชรภาพและความตาย ของปกาศิต แมนไทยสงค์ ซึ่งเนื้อหาได้สะท้อนชะตากรรมอันเกิดขึ้นกับสามัญชนที่ตกเป็นเหยื่อของสังคม และรางวัลเซเวนบุ๊คอวอร์ด ปี 2551 รางวัลรวมบทกวีชุด ลมมลายู ของ วิสุทธิ์ ชาวเนียน โดยเนื้อหาทั้ง 45 บทของรวมบทกวีนิพนธ์ (ทำมือ) เล่มนี้ได้สะท้อนภาพปัญหาชายแดนภาคใต้ในมุมมองต่างๆ ทั้งทหารพลัดถิ่น เป็นต้น

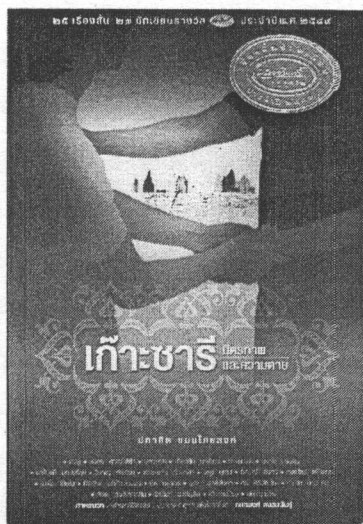
ทั้งนี้ ยังไม่นับรางวัลใหญ่อีกหลายรางวัล วรรณกรรมกับกระแสปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับรางวัลมากมายในรอบสิบปีที่ผ่านมา

ขณะเดียวกันวรรณกรรมร่วมสมัยที่พูดถึงมุสลิมคงต้องย้อนกลับไปตั้งแต่เรื่องสั้น *ชาวเกาะ*, *ผจญภัยในกลินตัน* และ *จับตาย* ของ มนัส จรรยงค์ ที่ใช้ฉากจังหวัดในเพื่อที่เขาสั้นกะลาตีร์ รวมทั้งเรื่องสั้น *เพลงแห่งอิสราฟ* ของ อิศรา อมันตกุล และเรื่องสั้น *จากตมภูไปสู่สามัญชน* ของ นายผี หรือ อัศนี พลจันทร มาจนถึง *รัตน ยาวะประภาษ*ในเรื่อง *ดังกาเต็ง คนเลี้ยงแพะ* และ *ชีละ* ของ *ณรงค์ฤทธิ์ ศักดานรงค์* เหตุเกิดวันตรุษ ของ บัณทิต ศุภกิจบัญชา *อ้ายหัวโหนดแดง* vs *อ้ายขาวกลางสาด* และ *คนต่อเรือ* ของ *ประพนธ์* เรื่อง *ณรงค์* มาจนถึงเรื่องสั้น *บทกวี*ของ *รอหีม มะหมาด* ของ *มกุฎ อรฤดี* เป็นต้น

โดยเรื่องที่กล่าวมา เป็นภาพมองผ่านมุมมองนักเขียนในฐานะ “คนนอก” มอง “คนใน” และในฐานะ “คนใน” มอง “คนใน” ด้วยกันเอง ซึ่งคุณพิเชฐได้พูดถึง “การหักมุมให้คนในกลายเป็นคนนอก ให้คนนอกกลายเป็นคนใน จะต่างกันบ้างก็เพียงแค่เป็นการหักมุมในตอนที่เราจะเริ่มเท่านั้น”

วรรณกรรมเป็นคั่นช่องหนึ่งที่สองมองสังคมในด้านความละเอียดอ่อนทางภาษา ลางที่อาจมีการเสียดเย้ยสังคมไว้ด้วยอำนาจการกดขี่ระหว่างคนและคน และคนกับสัตว์โดยผ่านการบอกเล่าให้เป็นเรื่องราวที่อิงอยู่กับความเป็นจริงทางสังคมที่อยู่รอบข้างที่คนทั่วไปอาจมองข้ามและอาจไม่อยู่ระเบียบกฎเกณฑ์ของความเป็นวิชาการโดยตรง

หากแต่เป็นจินตนาการบวกความจริงในเนื้อหาของวรรณกรรมที่ถูกนำเสนอออกมา

- (ซ้าย) นอกนิยามความเป็นไทย : ปิยะชาติ นวลเบียน บรรณาธิการ มกราคม 2551
- (ขวา) เกาะซาริ มิตรภาพและความตาย รวม 25 เรื่องสั้น รางวัลนายอินทร์อวอร์ด ปี พ.ศ. 2549

หลากหลายคร้วมาเทรวมกันเป็นคร้วสยามประเทศไทย

รศ. ศรีศักร วลลิโกดม ได้อธิบายปัญหาและการทำความเข้าใจเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและประวัติศาสตร์แห่งชาติในคำนำเกียรตินัยศ ประวัติศาสตร์แห่งชาติ ของ ศ.ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ไว้ว่า

“ชุมชนทางจินตนาการ หรือชุมชนสมมติที่เกิดขึ้นในพื้นที่สองระดับ คือ พื้นที่อันเป็นแผ่นดินเกิด หรือ มาตุภูมิ กับพื้นที่อันเป็นประเทศชาติหรือชาติภูมิ”

มนุษย์โดยธรรมชาติต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม

กลุ่มเล็กที่สุดคือครอบครัวและเครือญาติ ถัดมาเป็นชุมชนที่แลเห็นความสัมพันธ์ทางสังคมที่เป็นรูปธรรมได้แก่ชุมชนเหนือชุมชนบ้านขึ้นไปเป็นชุมชน

ทางจินตนาการใช้พื้นที่หรือแผ่นดินอันนี้ คนอยู่ร่วมกันบูรณาการให้เกิดสำนึกร่วม
ชุมชนปัจจุบัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นแล้ว อัตลักษณ์ที่ตัวยึดถืออยู่
กลับเป็นความแปลกแยกในสังคมและประวัติศาสตร์ หากจะพยายามหาพื้นที่ใน
“ประวัติศาสตร์แห่งชาติ” ไทยเป็นของตนขึ้นก็มีแต่บทบาทของการเข้ามาพึ่ง
“พระบรมโพธิสมภาร” ด้วยเหตุใดในศักราชอะไร และถูกเกณฑ์เข้าสู่สงครามของ
พระมหากษัตริย์ไทยในครั้งใดบ้างเท่านั้น

หาก ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ เสนอเรื่องเหตุที่รัฐบาลสมัยนั้นเปลี่ยนชื่อ
สยามเป็นประเทศไทย มาจากแนวคิด ล้าหลัง - คลั่งชาติ อาจารย์ชาญวิทย์รวบรวม
แล้วเรียบเรียงไว้ละเอียดถี่ถ้วนไว้ในหนังสือบางๆ รูปประกอบมากๆ ชื่อจากสยาม
เป็นไทย นามนั้นสำคัญไฉน? อ่านง่าย เข้าใจง่าย สบายดีเหมือนกินยาถ่าย 100
ปี ว่า

“ประเทศของเรา รวมเลือดเนื้อชาติเชื้อ ลาว คนเมือง คนอีสาน มอญ
เขมร กูย แต่จิว กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน ไทหล่า จาม ชาว มลายู ซาไก มอแกน ทมิฬ
เปอร์เซีย อาหรับ ฮ่อ พวน ไทดำ ผู้ไท ชิ่น เวียดนาม ลัวะ ม้ง เย้า กะเหรี่ยง ปะ
หล่อง มูเซอร์ อะข่า ชะมู มลาบรี ซอง ญากูร์ ผรั่ง (ชาติต่างๆ) แขก (ชาติต่างๆ)
ลูกครึ่ง ฯลฯ”

แม้ว่ายุคหนึ่งอาจมีการกวาดต้อนไพร่พลเทครัวมาเป็นเชลย - ทหาร และ
เพิ่มประชากรในอาณาจักร ที่ทั้งการเคลื่อนย้ายไป - มา รวมทั้งที่มาทำการค้าจาก
ภายนอกทั้งฝรั่ง เปอร์เซียและจีน ทำให้เกิดการผสมผสานเข้าด้วยกันอย่าง
กลมกลืน ทั้งทางสังคมวัฒนธรรมและทางเผ่าพันธุ์จนแยกไม่ออก

ผลของการเทครัวในครัวต่างๆ จึงเป็นครัวสยามประเทศไทยอย่างที่เห็นใน
ปัจจุบันนี้ แต่น่าเสียดายที่ “กระแสนุมนันทำลายล้างผู้นำรุ่นเก่าในชุมชนและสร้าง

ผู้นำรุ่นใหม่ที่เรียนหนังสือสูงๆ แล้วถูกหลานเหล่านี้คือบุคคลที่“ไม่รู้จักชุมชน” อย่าง
ที่ บำรุง บำบุญปัญญา พุดไว้ในหนังสือ ไปให้พ้นสังคมกำพร้า

เพราะเขาเหล่านั้นคิดว่าเป็น คน “ไทยแท้” อย่าง นายกิมหงวน ไทยแท้
ในหัตถนิยาย พล นิกร กิมหงวน ของ ป.อินทรมวศิริ ที่ส่งผลมาแต่ยุค รัชชาตินิยม
ป.พิบูลสงคราม

จนส่งผลมาจนถึงปัจจุบัน อันความรู้รู้กระจ่างแต่อย่างเดียว ก็เป็น
ปรัชญาการศึกษาสืบจนปัจจุบัน แต่ละสาขาวิชาเลยไม่เกี่ยวข้องกัน ต่างคน
ต่างอยู่อย่างไม่เป็นมิตรดังที่เห็นๆ และรู้ทั่วกัน

ประวัติศาสตร์แห่งชาติ : ศ.ดร. นิธิ เอียวศรีวงศ์ พ.ศ. 2549

จากสยามเป็นไทย นามนั้นสำคัญมากจะนี้หรือ? : ดร. ขาววิทย์ เกษตรศิริ กันยายน.2550

ไปให้พ้นสังคมกำพร้า : บำรุง บุญปัญญา. ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่นสุรินทร์ มิถุนายน 2547

ย้อนรอยอดีต*

สมัย เจริญช่าง

สังคมของมนุษย์ทุกสังคมจะดำรงคงอยู่ได้ไม่สูญสลายและสามารถพัฒนาให้องค์ประกอบปัจจัยแข็งแกร่งเพิ่มศักยภาพสูงมากยิ่งขึ้นก็ต่อเมื่อสังคมนั้น ๆ จะต้องตระหนักในการศึกษาถึงวัฏจักรหรือวงจรชีวิตของสังคมที่มีกาลหรือเวลา 3 ระยะ คือ อดีตกาล ปัจจุบันกาล และอนาคตกาล เป็นสำคัญ

อดีตกาล คือ ที่มา

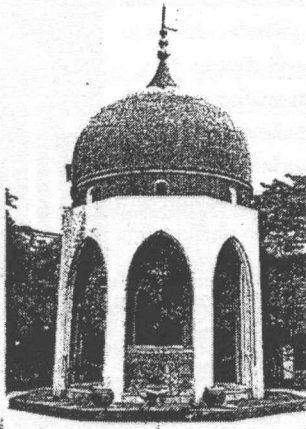
ปัจจุบันการ คือ ที่เป็นอยู่

อนาคตกาล คือ ที่ไปหรือสิ่งที่จะมาถึง

จึงมีผู้หลายท่านมักจะกล่าวว่า "อดีตคือครู" ปัจจุบันจะตัดสินใจทำอะไร ต้องมองย้อนรอยไปดูสิ่งที่เกิดขึ้นหรือเหตุการณ์และข้อยุติของเหตุการณ์ในอดีตเป็นตัวอย่าง เพื่อประกอบการตัดสินใจสู่ออนาคต จะได้ไม่เกิดความผิดพลาดหรือถ้าจะผิดพลาดจะผิดพลาดน้อยที่สุดด้วยเหตุดังกล่าวมนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์ จึงควรเรียนรู้อดีตหรือที่มาของเผ่าพันธุ์ตัวเองเพื่อจะได้เป็น "คติ" สอนใจให้สังคมนั้น ๆ ได้เกิด "สติ"

ชาวมุสลิม ในประเทศไทย คือกลุ่มชนที่มี "วัฒนธรรม" เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะกลุ่มที่มีวิถีชีวิตแตกต่างในหลายประการไปจาก "วัฒนธรรม" ของคนไทย

ทั่ว ๆ ไป (แต่ไม่เป็นอุปสรรคและปัญหาในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมมหาสมาคม หรือสังคมใหญ่กับพี่น้องต่างศาสนาในฐานะเป็นคนไทยเหมือนกัน) จึงมีผู้ถามอยู่เป็นเนือง ๆ ว่า คนไทยมุสลิมเขามาจากไหนในอดีตหรือคนไทยที่เป็นมุสลิมไปรับศาสนาอิสลามมาตั้งแต่เมื่อไหร่ ? อย่างไรก็ตามเหล่านี้เยาวชนคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยจะรู้หรือตอบไม่ค่อยได้ (เพราะสังคมไทยวันนี้เป็นสังคมที่ไม่เน้นเรื่องประวัติศาสตร์ มุ่งแต่เรื่องปากท้องในปัจจุบันเป็นสำคัญ) จึงสอดคล้องกับคำพังเพยเล็ก ๆ ที่โบราณพูดว่า "วัวล้มตื่น" หมายความว่าพวกเรากำลังเป็นอย่างนั้นหรือเปล่า ?

สุสานเจ้าพระยาบวรราชนายก (เชลอะหมัด) ตั้งอยู่ในบริเวณสถานับารกษัตริย์นครหรืออยุธยา

ผมขอบอกเล่า ให้เป็นการจาริกสายลัทธิซุนนีให้เพื่อประโยชน์แห่งการค้นคว้าของคนรุ่นหลังว่า

"กำเนิด" หรือ "กำเนิดเดิม" ของมุสลิมในประเทศไทยนั้นได้สืบสายพันธุ์มาจากกลุ่มชน

* เอื้อเฟื้อข้อมูลโดย...สำนักงานคณะกรรมการอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร จากวารสารมุสลิม กทม.

7 สายพันธุ์ (ข้อเขียนนี้ไม่หวังให้เกิดการแบ่งแยก
ทางมวลงชน แต่เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาในมุม
สังคมศาสตร์เท่านั้น)

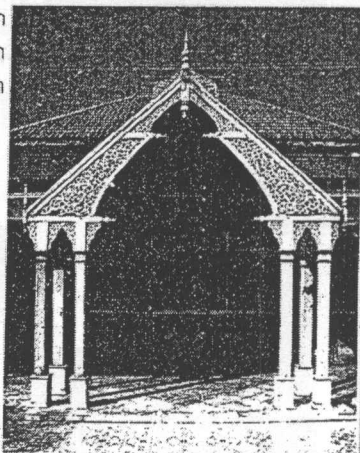
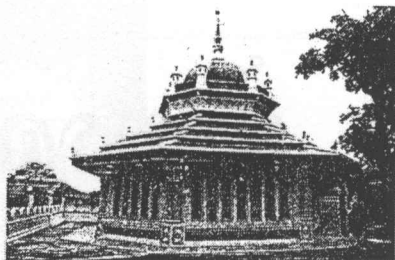
กลุ่มที่ 1

คือคนไทยมุสลิม ที่สืบเชื้อสายมาจาก
พ่อค้าชาวเปอร์เซีย หรืออิหร่านในปัจจุบัน

บรรพชนของคนกลุ่มนี้ก็นำสำเนา
เข้ามาค้าขายในสมัยกรุงศรีอยุธยา
ในยุคสมัยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
โดยมีหัวหน้า 2 คนเป็นพี่น้อง
กัน ผู้พี่ชื่อเชีคอะห์มัด อัลคุม
ผู้น้องชื่อ เชีคอะฮัด อัลคุม
ทั้งสองคนเป็นชาวเมือง "คุม"
(เมืองเดียวกับอิหร่านโคมัยน)
ต่อมาเชีคอะห์มัดได้สมรสกับ
หญิงชาวไทยและได้รับราชการ
ในราชสำนัก เป็นที่โปรดปราน
ของพระมหากษัตริย์ไทย เป็น
อย่างกษัตริย์ได้รับพระราชมาน
บรรดาศักดิ์เป็น "พระยาจุฬาราชมนตรี" คนแรกของกรุงศรี
อยุธยาทำหน้าที่เป็นเจ้ากรม

ทำฝ่ายขวา ควบคุมการค้าขายของกรุงศรีอยุธยากับ
กลุ่มพ่อค้าชาวเปอร์เซียและชาวอาหรับที่สมัยนั้น
นิยมเรียกว่า "พ่อค้าแขก" สอนองพระเดชพระคุณ
คู่กับ "พระยาโศภิตราชเศรษฐี" เจ้ากรมทำฝ่ายซ้าย
ที่ทำหน้าที่ควบคุมการค้าขายของกรุงศรีอยุธยากับ
กลุ่มพ่อค้าชาวจีน

เชีคอะห์มัด เป็นมุสลิมนิกายชีอะฮ์ จึงมี
ผู้สืบสายสกุลของท่านจนถึงปัจจุบันหลายสกุล ที่
ยังคงเป็นมุสลิมอยู่ก็มีมากเช่น ผู้ใช้สกุล "อะห์มัด
จุฬา" "จุฬารัตน์" ฯลฯ และที่ผสมกลมกลืนกันไป

มัสยิดบ้านบารมี (กุฎีรัตนวงษ์)

นับถือพุทธศาสนาก็มี
อยู่มากเช่นผู้ใช้สกุล
"บุญนาค" "ปาวโมฆ"
และ ฯลฯ ในส่วนที่
เป็นมุสลิมในขณะนั้น
พยานนกะและเจริญพาสณ์ ผึ้งธนบุรี ได้แก่ มัสยิด
กุฎีหลวง มัสยิดคัลพัลลาร์ (กุฎีปลายนนา) และ
มัสยิดผดุงธรรมอิสลาม (เชิงสะพานเจริญพาสณ์)
เป็นส่วนใหญ่

...มีหัวหน้า
2 คน เป็นพี่
น้องกับ พี่
ชื่อเชีคอะห์มัด
อัลคุม พี่น้อง
ชื่อเชีคอะฮัด
อัลคุม ทั้งสอง
คนเป็นชาว
"เมืองคุม"...

ก็อยู่ในสังกัดมัสยิดแถบ

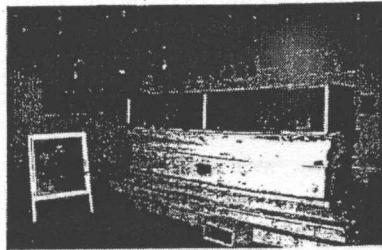

- สุดต๋านสุดัยมาน ชาร์ -

ในฉบับที่แล้ว กระผมได้นำเสนอเกี่ยวกับ ประวัติความเป็นมาของชาวไทยมุสลิม ในเชื้อสายที่ 1 คือเชื้อสายเปอร์เซีย (อิหร่าน) คือ ผู้สืบเชื้อสายสกุล จากเช็กอะหมัด อัลคุม หรือ พระยาจุฬาราชมนตรี ท่านแรกของอาณาจักรศรีอยุธยา ในฉบับนี้ ขอนำเสนอ เรื่องของเชื้อสายเปอร์เซียอีกคนหนึ่ง เป็น "เชื้อสายที่ 1 กลุ่มที่ 2"

คือเชื้อสายเปอร์เซียที่นับถือศาสนาอิสลาม นิกาย "ซุนนี" หรือ "สุหนี่" ซึ่งแตกต่างจากเชื้อสาย เปอร์เซีย เมื่อฉบับที่แล้ว เพราะเชื้อสายเปอร์เซียสาย เช็กอะหมัด อัลคุม นั้น เป็นมุสลิมนิกายชีอะห์ แต่ยังมีต้นตระกูลของชาวเปอร์เซียอีกกลุ่มหนึ่งที่นับ ถืออิสลามนิกายซุนนี คือสายของ "สุดต๋านโมกอล" แต่เดิมเป็นชาวเปอร์เซีย (อิหร่าน) ได้เดินทางไปถึง หลักแหล่งทำการค้าที่เกาะซาลาห์ ในหมู่เกาะซิลเบส ในเกาะชวากลาง ปัจจุบันอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย ต่อมาในรัชสมัยของพระเจ้าทรงธรรม แห่ง กรุงศรีอยุธยา ได้ถูกพวกฝรั่งตะวันตก (โปรตุเกส) รุกราน จึงย้ายถิ่นฐานมาตั้งหลักสร้างบ้าน สร้างเมืองที่หัวเขาแดง คือเมือง "ซิงโกร่า" หรือ "นังมริลังงา" หรือ เมือง "สงขลา" ในปัจจุบันนั่นเอง

และต่อมาบุตรชายของท่านโมกอล คือ "ท่านสุดัยมาน" ก็ได้ประกาศตั้งเมืองสงขลาเป็น อาณาจักรอิสระไม่ขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา สถาปนาตัว เองเป็น "สุดต๋านสุดัยมาน ชาร์" ในสมัยสมเด็จพระ เจ้าปราสาททอง เมื่อประมาณ พ.ศ. 2173 และถึงแก่ อสัญกรรมเมื่อปี พ.ศ. 2211 ในสมัยสมเด็จพระ นารายณ์มหาราช ครอบครองเวลาที่สุดต๋านสุดัยมาน ชาร์ ปกครองเมืองสงขลายาวนานถึง 46 ปี

สุสานของสุดต๋านสุดัยมาน ชาร์ ที่อำเภอสิงหนคร สงขลา

และศพของ ท่านถูกฝังอยู่ ณ สุสานหัวเขาแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ปากกฎ ร่องรอย อยู่จน ตรวจจับปัจจุบันนี้

หลังจากสุดต๋านสุดัยมาน ชาร์ ได้ถึงแก่สลับ กรรมแล้ว บุตรชายชื่อ "มุสต่อฟา" ขึ้นครองเมือง สงขลาต่อจากบิดา แต่ไม่เก่งกล้าเข้มแข็งเหมือนผู้ เป็นบิดาจึงไม่สามารถรักษาความเป็นเมืองอิสระไว้ได้ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้ส่งกองทัพไปตียึด เมืองสงขลาเข้าขึ้นกับกรุงศรีอยุธยาได้เป็นผลสำเร็จ และได้มีลูกหลานสุดต๋านสุดัยมานเข้ามารับราชการ ในราชสำนักแห่งกรุงศรีอยุธยาจำนวนหนึ่ง

เป็นเหตุให้มุสลิมเชื้อสายเปอร์เซียเข้ามา ตั้งหลักแหล่งในสมัยกรุงศรีอยุธยา 2 ฝ่าย คือฝ่าย ซุนนี ซึ่งเป็นลูกหลาน ของสุดต๋านสุดัยมาน ชาร์ และ ฝ่ายชีอะห์ ซึ่งเป็นลูกหลานของเช็กอะหมัด อัลคุม (พระยาจุฬาราชมนตรี) เชื้อสายของบุคคล ทั้งสอง ก็ได้แผ่กิ่งก้านสาขา กระจ่ายอยู่ในประเทศไทย มากมาย ทั้งที่เป็นมุสลิมอยู่อย่างเหนียวแน่น และบางส่วนก็ได้เปลี่ยนไปนับถือ ศาสนาพุทธ จำนวนหนึ่ง

ในเชื้อสายของ “สุลต่านสุลัยมาน ชาร์” ที่ได้รับราชการในอดีตมีมากมาย เช่น ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้สถาปนา “สุลต่านมูสตอฟา” บุตรชายของสุลต่านสุลัยมานเป็น “พระยาพิชัยภักดีศรีพิชัยสงคราม” เป็นเจ้าเมืองไชยาและได้สถาปนา “ท่านหะซัน” บุตรชายของสุลต่านสุลัยมานอีกคนหนึ่ง เป็น “พระยาราชบังสัน” เป็นแม่ทัพเรือของกรุงศรีอยุธยาและราชทินนามนี้ได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานตำแหน่ง “พระยาราชบังสัน” และ “พระยาราชวังสัน” สืบเนื่องกันมาในวงศ์เชื้อสายของท่านสุลต่านสุลัยมาน ตลอดจนสมัยกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4

ท่านพระยาราชบังสัน (หะซัน) มีบุตรชายคือ “พระยาสิทธิราชเดโช” “ขุนลักษมณา” (บุญยัง) “ท่านผู้หญิงนิม” ซึ่งเป็นภรรยาของเจ้าพระยาโกษาเหล็ก ปฐมบุรุษของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ส่วนขุนลักษมณา (บุญยัง) คือบิดาของ “เจ้าพระยาจักรีศรีอครักษ์” (หมุด) สมุหนายกในสมัยกรุงธนบุรี

ต่อมาเมื่อกรุงศรีอยุธยาแตก ผู้คนในเมืองหลวงก็ได้อพยพย้ายถิ่นฐานละทิ้งบ้านเมือง ลงมาอยู่ทางตอนใต้กรุงธนบุรี พวกที่เป็นขุนนางขุนศึกก็ได้เข้ารับราชการในราชสำนัก เหล่าบรรดาพ่อค้าที่เดิมเคยค้าขายเครื่องเทศในกรุงศรีอยุธยาที่ผู้คนนิยมเรียกว่าพวก “แขกเทศ” ก็ได้อพยพลงมาทางแพตามลำน้ำเจ้าพระยา มาปักหลักปักฐานอยู่ในคลองบางกอกน้อยและคลองบางกอกใหญ่ ทำอาชีพค้าขายตามความถนัดดั้งเดิม พวกนี้ผู้คนนิยมเรียกว่าพวก “แขกแพ” บรรพบุรุษที่เป็นแขกแพและแขกเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่คือลูกหลานที่สืบสกุลมาจาก

สุลต่านสุลัยมาน แห่งเมืองสงขลาเกือบทั้งสิ้น และตั้งรกรากอยู่ริมลำน้ำจากอดีตสู่ปัจจุบัน เพียงแต่ในปัจจุบัน ได้กลายสภาพบ้านจากเรือนแพเป็นบ้านบนบกจนหมดสิ้นแล้ว

ผู้สืบเชื้อสายจากสุลต่านสุลัยมาน ในปัจจุบันมีอยู่ทั้งในกรุงเทพฯ อยุธยา และภาคใต้ เช่น สงขลา พัทลุง ไชยา สุราษฎร์ธานี เป็นต้น ชุมชนที่เป็นลูกหลานสุลต่านสุลัยมานที่พอจะสืบโยงนับวงศ์ญาติได้ ก็คือ ชุมชนมัลลิตดินสน คลองบางหลวง เขตบางกอกใหญ่ มัลลิตกู๊ชีขาว เขตธนบุรี มัลลิตบางกอกน้อย บางอ้อ เป็นต้น

ในปัจจุบันมีผู้ค้นคว้ารวบรวม (วิจัย) ประโยศกดิ์ ชาญนเดชะ อดีต ส.ส. กรุงเทพฯ) ถึงผู้ที่มีนามสกุลต่าง ๆ ทั้งมุสลิมและพุทธที่สืบเชื้อสายมา

จากสุลต่านสุลัยมาน เป็นจำนวนมากมาย เช่น มูตาอูลีน หวันมูดา เฝามะหะหมัด สุเทพาภร ชาญนเดชะ หัวมประถม กัลยานสูตร บัวหลวง มานะจิตต์ โธธาสมุทร แสงวนิชย์ สิทธิวนิช

ฎมาลี สนธิราษฎร์ ทองคำวงศ์ ศรีจุฑาพิทักษ์คุมพล ชำนุรักษ์ นิยมเดชา สุระคำแหง ฯลฯ สำหรับในกลุ่มผู้นับถือศาสนาพุทธก็มีมาก เช่น ณ พัทลุง ชัมพานนท์ ศรีตานนท์ ศิริสัมพันธ์ ศิริวร สุวรรณศิริ ยงใจยุทธ วงศ์วานิช สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง ฯลฯ เป็นต้น

ติดตามอ่านตอนฉบับหน้า “ย้อนรอยอดีต” ตอนที่ 3 เชื้อสาย “มะลายู”

ตอนที่ 3

ไทยมุสลิมเชื้อสาย “มะลายู”

คำว่า “มะลายู” เป็นชื่อของวัฒนธรรมแห่งชนชาติที่มีภูมิสำเนาอาศัยอยู่ทางตอนใต้ของแหลมทองในทวีปเอเชีย อดีตกาลก่อนยุค “อิสลามเข้ามาเผยแพร่” ชนชาติเหล่านั้นนับถือผี นับถือพรหมณ์เป็นส่วนใหญ่ มีอาณาจักรเป็นของตนเอง คือ “อาณาจักรลังกาสุกะ” อาณาจักรดังกล่าวมีมาก่อนยุค “สุโขทัย” และคงจะมีอาณาเขตกว้างขวางมาก รวมดินแดนหลายประเทศในแถบนั้น ทั้งภาคใต้ของไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไนดารุสสลาม และอินโดนีเซียในปัจจุบัน หลักฐานเมืองเก่าลังกาสุกะที่ขุดค้นพบในประเทศไทยปัจจุบันอยู่ที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

คนไทยยุคก่อนจะเรียกคนหัวเมืองภาคใต้สุดของแหลมทองว่า “คนมะลายู” และเรียกรวมคนในกลุ่มประเทศดังกล่าวข้างต้นว่า “ชาวมะลายู” เช่นเดียวกัน แต่สำหรับชาวอาหรับในภูมิภาคตะวันออกกลางจะเรียกคนในภูมิภาคของประเทศดังกล่าวว่า “ชาวยะวอ” เหตุผลที่เรียก “พวกยะวอ” เพราะศาสนาอิสลามได้เข้ามาเผยแพร่ในกลุ่มอาเซียนเป็นครั้งแรกโดยพ่อค้านักเดินเรือชาวอาหรับ ได้มาถึงเกาะ “ชวา” เป็นดินแดนแห่งแรกในอาเซียน

คำว่า “ชวา” ก็คือ “ยะวอ” หรือ “ยะวา” นั่นเอง ต่อจากหมู่เกาะชวา ศาสนาอิสลามได้ถูกเผยแพร่ไปตามหมู่เกาะต่างๆ ในมหาสมุทรอินเดีย ตลอดทั้งแหลมมะลายูและดินแดนทางตอนใต้ของไทย ซึ่งในสมัยนั้นคือ “อาณาจักรศรีวิชัย”

ใน “สุวรรณภูมิ” (แผ่นดินทอง) ในอดีตยุคสุโขทัย มี 4 อาณาจักรย่อย ๆ คือ

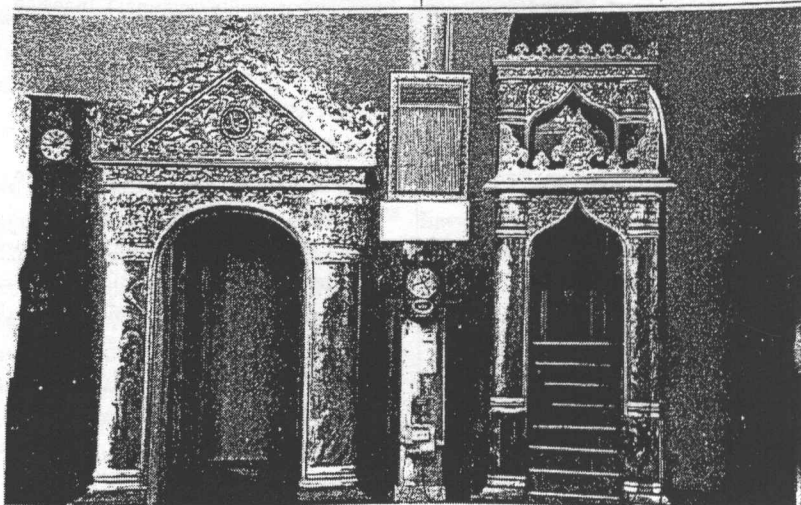
1. อาณาจักรล้านนา ได้แก่ ดินแดนในภาคเหนือของไทยรวมทั้งบางส่วนของพม่าในปัจจุบัน
 2. อาณาจักรล้านช้าง ได้แก่ ดินแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยรวมทั้งประเทศลาวในปัจจุบัน
 3. อาณาจักรทวารวดีศรีอยุธยา ได้แก่ ดินแดนในบริเวณภาคกลางแถบลุ่มแม่น้ำปาลัก ลพบุรี เจ้าพระยา บางปะกง ทำจีน แม่น้ำคลอง ทั้งหมด
 4. อาณาจักรศรีวิชัย ได้แก่ ดินแดนในบริเวณภาคใต้ตั้งแต่ชุมพรเป็นต้นไป โดยมีนครศรีธรรมราชเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรศรีวิชัย
- ในสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี อาณาเขตของประเทศไทยทางใต้ไปถึงนครศรีธรรมราช การรับวัฒนธรรมทางศาสนาของไทยได้เริ่มขึ้นจาก

ภาคใต้ พุทธศาสนาในประเทศไทยสมัยสุโขทัยก็เริ่มขึ้นที่เมืองนครศรีธรรมราช โดยมีพระภิกษุจากเมืองลังกาเข้ามาเผยแผ่จึงเรียกว่าศาสนาพุทธลัทธิลังกาวงศ์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้เชิญพระสงฆ์ชาวลังกาเข้าไปเผยแผ่ในกรุงสุโขทัย คนไทยในสมัยนั้นก็เลยเริ่มนับถือศาสนาพุทธเป็นครั้งแรก

สำหรับศาสนาอิสลาม เข้าสู่ประเทศไทยจากดินแดนภาคใต้หรือแหลมมลายูเช่นเดียวกัน โดยในสมัยสุโขทัยเมืองนครศรีธรรมราชมีหัวเมืองประเทศราชหลายเมือง กินตลอดไปจนปลายแหลมมลายู สิงคโปร์ และมะละกาซึ่งก็คือเป็นประเทศราชของไทย แต่วิธีการปกครองเมืองขึ้นในสมัยนั้นส่วนกลางมิได้ส่งคนไปปกครอง เพียงแต่ให้ส่งดอกไม้เงินดอกไม้ทองสามปีต่อครั้งมาบรรณาการ ด้วยเหตุนี้เมืองปัตตานี (คือ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาสในปัจจุบัน) จึงขึ้นกับประเทศไทยด้วย โดยอยู่ในความดูแลของเมืองนครศรีธรรมราชและอยู่ในฐานะประเทศราชต้องส่งบรรณาการเหมือนเมืองประเทศราชอื่น ๆ ในแหลมมลายู ดังนั้นในสมัยสุโขทัยจึงนับชาวมลายูซึ่งเป็นชาวมุสลิมเป็นส่วนใหญ่เป็นประชากรของประเทศไทยเช่นเดียวกัน

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาชาวมลายูจากเมืองปัตตานีได้ถูกกวาดต้อนขึ้นมาอยู่ในกรุงศรีอยุธยาด้วย โดยบรรพชนเหล่านั้นมักถูกเรียกว่า “แขกตานี” ซึ่งเป็นคนละพวกกับ “แขกเทศ” หรือ “แขกแพ” เพราะพวก “แขกเทศ” หรือ “แขกแพ” นั้นเป็นเชื้อสายเปอร์เซีย “อิหร่าน” ส่วนใหญ่เป็นขุนนางรับราชการในราชสำนักและบางส่วนเป็นพ่อค้าตั้งบ้านเรือนอยู่ในเขตพระนครศรีอยุธยาและบ้านมักให้อำเภอสนา แต่พวก “แขกตานี” นั้นส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร มีบางส่วนประกอบอาชีพค้าขาย โดยบรรพชนของ “แขกตานี” ส่วนใหญ่ในสมัยนั้นตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ ตำบลคลองตะเคียน อำเภอมะนังศรีอยุธยา

ต่อมาในปี พ.ศ.2310 กรุงศรีอยุธยาตกพม่าเผากรุงเสียหาญหมดสิ้น คนไทยแตกเป็นเหล่า เป็นก๊กมากมาย ชาวเมืองหลวงเก่า (กรุงศรีอยุธยา) ได้อพยพหนีภัยไปคนละทิศละทาง จนพระเจ้าตากสินมหาราชได้กอบกู้เอกราชของไทยขึ้นได้ด้วยการประกาศตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีของไทยขึ้นใหม่ ผู้คนในอยุธยาที่ได้อพยพย้ายถิ่น

ลงมาอยู่ที่เมืองธนบุรีเป็นส่วนใหญ่ ประชากรมุสลิมก็ได้อพยพย้ายถิ่นฐานมาพร้อมกันด้วย ทั้งพวก “แขกเทศ” หรือ “แขกแพ” ซึ่งมีเชื้อสายเปอร์เซียจากเงาะอะหมัด อัลคุม(พระยาจุฬาราชมนตรี) ซึ่งเป็นพวกมุสลิมเชื้อหุและพวกที่มีเชื้อสายจากสุลต่านสุไลมาน ซาห์ ซึ่งเป็นพวกมุสลิมซุนนี (สุหนี่) ก็ได้มาตั้งถิ่นฐานแห่งใหม่ในแถบคลองบางหลวง (บางกอกใหญ่) คลองบางกอกน้อย บางอ้อ ตลอดจนน่านน้ำเจ้าพระยาเหนือขึ้นไปจนถึงตลาดนกั้ว(มัสยิดริยาดิสซุนนั) และตลาดขวัญ(มัสยิดอิตายะตุลอุมมะห์) ในจังหวัดนนทบุรี

พวกขุนนางมุสลิมที่รับราชการชั้นผู้ใหญ่ ส่วนใหญ่จะอยู่แถวคลองบางหลวง คลองมอญ โข่สามต้น ได้สร้างมัสยิดขึ้นในละแวกนั้นหลายมัสยิด เช่น

- กลุ่มมุสลิมเชื้อฮุ ได้สร้างมัสยิดบารวห์ขึ้นที่เจริญพาสณ์ ต่อมาขยายเป็นอีกสามมัสยิดในปัจจุบัน คือ มัสยิดมดฺจุมมอฮิดลาม มัสยิดคัลฟีลลาห์(กุฎีปลายนา) และมัสยิดกุฎีหลวง(ถนนอิสรภาพ)

- กลุ่มมุสลิมซุนนี(สุหนี่) เชื้อสายสุลต่านสุไลมาน ซาห์ ก็ได้สร้างมัสยิดต้นสน(กุฎีใหญ่)ขึ้น ที่ริมคลองบางหลวงฝั่งตะวันตก ที่ตั้งใกล้พระราชวังธนบุรี อยู่ระหว่างวัดหงส์รัตนารามและวัดท้ายตลาด

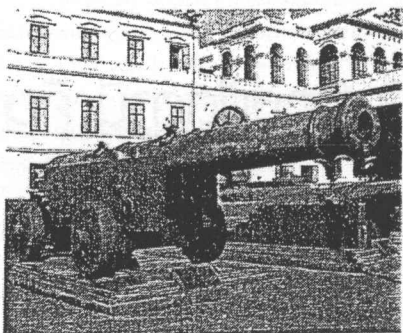
- ส่วนกลุ่มมุสลิมเชื้อสายปัตตานี (แขกตานี) ก็ได้ร่วมกันสร้างมัสยิดขึ้นที่ริมคลองบางหลวง(บางกอกใหญ่) ฝั่งตะวันออก 2 มัสยิดคือ มัสยิดบางหลวงกุฎีขาว และมัสยิดกุฎีแดง(อยู่ใกล้วัดกัลยาณมิตร) ต่อมามัสยิดกุฎีแดงได้ยุบย้ายไปรวมกับมัสยิดกุฎีขาวเป็นแห่งเดียวกัน

เมืองปัตตานี คือ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และ จังหวัดนราธิวาส ในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ได้มีมุสลิมเชื้อสายมะลายูเข้ามาอยู่ในเมืองหลวงในย่านคลองตะเคียนเป็นจำนวนมาก ในสมัยกรุงธนบุรีเป็นราชธานีมุสลิมเชื้อสายมะลายูบางส่วนได้อพยพย้ายถิ่นฐานมาอยู่ย่านคลองบางหลวง(คลองบางกอกใหญ่) และริมแม่น้ำเจ้าพระยาดังแต่เมืองนนทบุรีลงมา

ฉบับหน้าจะกล่าวถึงบรรพชนมุสลิมเชื้อสายมะลายูที่อุทิศกาวต่อนั้นมาอยู่ในกรุงเทพมหานครในสมัยรัชกาลที่ 1 ยุคต้นรัตนโกสินทร์ เป็นการต่อไป

(หมายเหตุ ข้อความบางตอนผู้เขียนได้คัดลอกมาจากหนังสือ “มุสลิมในประเทศไทย” ซึ่งเขียนโดยด๊อกเตอร์ ประยูรศักดิ์ ชลาชนนและออกตีพิมพ์การพิมพ์ประจักษ์จากเทพมหานคร ต้องขออนุญาตผู้เขียนไว้ ณ ที่นี้ด้วย)

ตอนที่ 4 ไทยมุสลิมเชื้อสาย มะลายู ยุครัตนโกสินทร์

ฉบับที่แล้ว ได้กล่าวถึงบรรพชนชาว
มุสลิมเชื้อสายมะลายู ในสมัยกรุงศรีอยุธยาและ
กรุงธนบุรีมาแล้ว

ในฉบับนี้จะกล่าวถึงบรรพชนมุสลิมเชื้อสายมะลายู ในยุครัตนโกสินทร์ โดยเริ่มจากสมัยปฐมบรม
กษัตริย์แห่งราชจักรีวงศ์ คือพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เป็นต้นมา

เริ่มต้นจะต้องย้อนรอยไป
ถึงปี พ.ศ. 2310 ที่ไทยเราเสียกรุง
ครั้งที่ 2 จากการทำลายเมืองศรีอยุธยา
โดยกองทัพของพม่าในช่วงนั้นจนถึง
ยุคกรุงธนบุรีอีก 15 ปี คือระหว่างปี
พ.ศ. 2310 - 2325 ประเทศไทย
อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูประเทศ
อาณาจักรแคว้นแคว้นทั้งหลายแตก
กระจาย ยังไม่รวมกันเหนียว
แน่นเป็นปึกแผ่นเหมือนเช่นสมัยกรุง
ศรีอยุธยาเป็นราชธานี ในยุคนั้นหัว
เมืองทางตอนใต้หลายเมืองเช่นเมือง
ปัตตานีและเมืองประเทสราชในแหลม
มะลายูต่างตั้งตนเป็นอิสระไม่ยอม
ขึ้นต่อกรุงธนบุรี จนถึงยุคกรุง
รัตนโกสินทร์เป็นราชธานีเริ่มปี พ.ศ.
2325 ต่อมาในปี พ.ศ. 2328
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล
ที่ 1 ได้ส่งพระอนุชาคือ สมเด็จพระ
พระราชวังบวรสถานมงคล (พระเจ้า
เสือ) เป็นทัพหลวงมีพระยาราชวังสัน
(แม่น) ขุนนางมุสลิมเชื้อสายสุลต่าน
สุไลมานชาห์ ซึ่งเป็นแม่ทัพเรือใน
สมัยรัชกาลที่ 1 เป็นแม่ทัพหน้าสมทบ
ด้วยเจ้าพระยานคร แห่งเมืองนครศรี

ธรรมราช และเจ้าบุญห้อย เจ้าเมือง
สงขลาในขณะนั้น ได้ร่วมกันยกตรา
ทัพไปตีเมืองปัตตานี เพื่อให้ลาวมี
กักตึงกับราชอาณาจักรไทย (สยาม
ประเทศ) ในการปราบปรามครั้งนี้
เจ้าเมืองปัตตานีขัดขืนไม่ยอมเป็น
เมืองขึ้นดังแต่ก่อน จึงจำเป็นต้องมี
การสู้รบกันขึ้น เมืองปัตตานีในสมัย
นั้นตั้งอยู่ที่ตำบลปัตตานี (ปากย่าวลุ่ม
น้ำปัตตานี) ขณะนี้อยู่ในท้องที่ตำบล
บานา อ. เมือง จังหวัดปัตตานี มีคำ
บอกเล่าจากคนรุ่นบรรพชนยุคก่อน
เล่ากันมาว่าชัยภูมิของเมืองปัตตานีนั้น
มีปราการคือกำแพงเมืองโดยรอบเป็น
กำแพงก่ออิฐถือปูนนอกกำแพงเมือง
มีดินไผ่ปลูกล้อมรอบอีกชั้นหนึ่ง ยาก
แก่การที่ทหารจากพระนครและทหาร
จากเมืองนครศรีธรรมราชและเมือง
สงขลาจะจู่โจมเข้าตีโดยง่าย ในครั้ง
นั้นเจ้าบุญห้อยเจ้าเมืองสงขลาได้
แนะนำสมเด็จพระเจ้าเสือ(สมเด็จพระกรม
พระราชวังบวรสถานมงคลพระอนุชา
ขอพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 1) ซึ่งเป็น
แม่ทัพหลวงจากกรุงเทพฯให้ยิง
กระสุนปืนใหญ่ ซึ่งเป็นกระสุนเหล็ก

พร้อมเงินเหรียญกษาปณ์ (เงิน
พดด้วง) ซึ่งทำจากเงินบริสุทธิ์ ให้
ตกลงในกอไผ่รอบกำแพงเมือง
ปัตตานีในทุกๆ ด้าน หลังจากกองทัพ
จากกรุงเทพฯดำเนินการตามแผนแล้ว
กองทหารจากกรุงเทพฯและคณะ
ทั้งหมดได้ทำทัณฑ์พลกลับ โดยได้
ถอยทัพมาตั้งอยู่ที่บ้าน “หน้าทัพ”
เมืองเทพา ในเขตเมืองสงขลาระยะ
เวลาหนึ่ง ฝ่ายทหารเมืองปัตตานีที่ถือ
อาวุธรักษาเมืองปราการเมือง เข้าใจ
ผิดคิดว่าทหารกรุงเทพฯกับคณะเล็ก
ทัณฑ์พลกลับแล้วประกอบกับมีความ
โลภอยากได้เงินตรา (เงินพดด้วง)
ที่ตกลงอยู่ในป่าไผ่ จึงได้พร้อมใจ
กันต่างลงจากหอกำแพงเมือง ทำการ
ถากถางไผ่จนหมดสิ้น เพื่อเก็บเงิน
พดด้วงเงินรายได้ส่วนตน ในที่สุดป่า
ไผ่รอบกำแพงเมืองปัตตานีก็เหี้ยน
เตียนหมดสิ้น กองทัพไทยได้ยกทัพ
กลับไปปัตตานีอีกครั้ง คราวนี้ไม่มี
ปราการขวางกั้นดำเนินการได้โดย
สะดวกสามารถยกกองกำลังเข้าตียึด
เมืองปัตตานีได้ ได้นำปืนใหญ่ของ
เมืองปัตตานีลงเรือมากรุงเทพฯ 2

ประกอบ หรือมีตัวกวาดต้อนขนนางและครอบครัว
เมืองปัตตานีลงเรือมาค้าขาย บางส่วนก็ได้ไปกวาดต้อน
ผู้คนจากลี้มากรุงเทพฯ บ้างก็เข้าร่วมการก่อความวุ่นวาย
เกรงกลัวว่าเชลยเหล่านั้นจะหลบหนี มีการเล่าว่าป็น
ปัตตานีกระบองคั่วได้ไปคัดคนจากเรือมหายไปขึ้น
ทะเล เหลือแต่ครอบครัวมาค้าขายเพียงกระบอกเดียวที่
ถูกนำเข้ามาถึงกรุงเทพฯ (ปัจจุบันเป็นใหญ่ทางญา
ตุกัน ตั้งอยู่ที่หน้ากระทรวงกลาโหม)

หลังจากนั้นต่อมาในปี พ.ศ. 2334 เจ้าเมืองปัตตานี ได้ก่อการแข็งเมืองขึ้นอีกครั้งหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงทำการปราบปรามอย่างราบคาบ และได้กวาดต้อนพลเมืองออกจากปัตตานีขึ้นมาเป็นจำนวนมาก เพื่อนำขึ้นมาอยู่ในกรุงเทพในระหว่างทางได้มีราษฎรบางส่วน หลบหนีอยู่ที่เมืองนครวิเศษรามาบ้าง สุวาสฎิธานีบ้างและ บางส่วนก็หลบหนีอยู่ที่แถวทำนบวังนแหลม เมืองเพชรบุรีก็มี ในส่วนที่เหลือมาถึงภาคกลาง ได้ถูกปล่อยให้อยู่อาศัยหลายแห่ง ดังนี้ ปากดึก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ พังครุ ปั่นเสมตเจ็ดเจ้าพระยา สานหัว เมืองบุรี และบางส่วนก็ได้เข้ามา ปะปนอยู่ในที่ราบลุ่มนอกพระนครฝั่งตะวันออกตะกั่ว "คลอง แสนแสบ" เป็นต้น

ในฉบับนี้จะได้นำเสนอถึงการอพยพมุสลิมเชื้อสายมลายู เข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานคร และบริเวณเขต ในสมัยรัชกาลที่ 3 (พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว) เป็นการต่อไป

ตอนที่ 5

ไทยมุสลิมเชื้อสาย

มะลายู ยุครัตนโกสินทร์

สมัยรัชกาลที่ 3

ฉบับที่แล้ว ได้กล่าวถึงการอพยพเขลย
 ศักจากหัวเมืองปัตตานี ขึ้นมาอยู่ในเขตพระนคร
 และภาคกลางถึง 2 ครั้ง ในรัชสมัยพระบาท
 สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 ได้
 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แบ่งแยกเมือง
 ปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง คือ 1. เมืองปัตตานี
 2. เมืองหนองจิก 3. เมืองยะลา 4. เมืองรามันห์
 5. เมืองระแงะ 6. เมืองสายบุรี 7. เมืองยะหริ่ง
 (ยาฮู) หลังจากนั้น เหตุการณ์ในหัวเมืองต่างๆ ใน
 ภาคใต้ได้สงบเรียบร้อย ในรัชสมัยของพระบาท
 สมเด็จพระพุทธเลิศล้านาถลัย รัชกาลที่ 2 ไม่
 ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่ามีเหตุการณ์
 รุนแรงใดๆ เกิดขึ้นเลยแม้แต่อย่าง

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 (นามเดิม พระเจ้าทับ) ซึ่ง
 เป็นพระโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศล้านาถลัย กับเจ้าจอมมารดาเรียบ ซึ่งเป็นชาวคลองบางหลวง
 (บางกอกใหญ่) โดยเจ้าจอมมารดาเรียบนั้นเป็นธิดาของ พระยาหนามบุรี ศรีมหาโพธิ์พนา (บุญจัน) กับ
 พระชนนีเหิง ซึ่งพระชนนีเหิง เป็นธิดาของพระวราชวังสัน (หวัง) กับคุณหญิงชู ซึ่งคุณหญิงชูนั้นเป็นกุล
 สตรีจากบางเขือกหนึ่ง โดยสรุปก็คือ พระองค์เจ้าทับ หรือกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ ซึ่งต่อมาได้ขึ้นครอง
 ราชย์เป็นพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว นั้นเป็นหลานตาของพระยาหนามบุรีศรีมหาโพธิ์พนา เจ้า
 เมืองหนามบุรี และเป็นเหลนตาของพระวราชวังสัน (หวัง) ซึ่งสืบสายสกุลมาจากรัฐสุลต่านสุลัยมานซำห์อดีต
 เจ้าเมืองสงขลา

และในสมัยรัชกาลที่ 3 แห่งราชวงศ์จักรี
 นี้เอง หัวเมืองภาคใต้ได้เกิดปัญหาขึ้น โดย
 พระยาปัตตานีและพระยาหนองจิก ร่วมกับ
 พระยายะลาและพระยาระแงะ ได้รวมทัพทั้ง 4 หัว
 เมืองยกทัพเข้าตีเมืองยะหริ่ง (ยาฮู) พระยาเยหริ่ง
 (ฟ่าย) สู้ไม่ไหว จึงหลบหนีไปเมืองสงขลา เมื่อ
 ความทราบถึงกรุงเทพฯ พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3
 จึงโปรดให้พระยาเพชรบุรียกทัพไปปราบ พระยา
 เพชรบุรีตีเมืองคืนได้ จับพระยาปัตตานี พระยา
 ยะลา และพระยาหนองจิกประหารชีวิตเสีย ส่วน
 พระยาระแงะหลบหนีไปได้ และให้พระยาเยหริ่ง
 ครองเมืองยะหริ่งต่อไป และได้แต่งตั้งให้หลวง
 สวัสดิ์ภักดี (อัมฮ่าย) เป็นพระยาเมืองยะลา ต่อมา

พระยาเยหริ่ง(ฟ่าย) ถึงแก่อสัญกรรมด้วยโรคชรา ได้
 โปรดเกล้าให้หลวงสวัสดิ์ภักดี (อัมฮ่าย) รักษาการ
 เจ้าเมืองยะหริ่งอีกตำแหน่งหนึ่ง เมืองยะหริ่งในสมัย
 นั้นครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของ อ.ยะหริ่ง อ.มายอ
 อ. ปาหนาระ ในจังหวัดปัตตานีขณะนี้

ในครั้งที่พระยาเพชรบุรี ได้ยกทัพไปตีเมือง
 ภาคใต้ในครั้งนั้นเมื่อกำจัดเจ้าเมืองที่ก่อปัญหาได้แล้ว
 ก็ได้กวาดต้อนราษฎรจากเมืองต่างๆ เข้ามาใน
 พระนคร และบริเวณเขตมากมาย จนเป็นชุมชน
 มุสลิมในเมืองหลวงของประเทศไทยและมีลูกหลาน
 สืบเผ่าพันธุ์มาจนถึงปัจจุบัน อาจพอกล่าวเป็นสังเขป
 ได้ดังนี้

จากเมืองยะหริ่ง (ยาบู) ได้นำมาปล่อยให้ทำมาหากินเป็นเกษตรกรรมคลองแสนแสบ ตั้งแต่ จนครนายก) หมู่บ้าน บ้านดอน สามอิน คลองตัน ต่อมาคนกลุ่มนี้ได้ขยายถิ่นฐานไปอยู่คลองลาดพร้าว วัดตึก วัดกลาง (ริควานันอิสลาม) หลอแหล ไปจนถึงคลองสีวังเล็ก เขตมีนบุรี จากเมืองยะหริ่ง ได้นำมาปล่อยที่ หลอแหล ลาดบัวขาว ในเขตสะพานสูง

จากเมืองกลันตัน ได้นำมาปล่อยแถวหัวป่า บ้านป่าสวนหลวง พัฒนาการ ศรีนครินทร์ และขยายถิ่นฐานไปถึงคลอง 16 ลำชะล่า คลอง 18 คลอง 19 คลอง 20 ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

จากเมืองสะโดย คือ สตุล (ในปัจจุบัน) คนกลุ่มนี้มักเรียกว่า “แขกดำหรือ” ได้ถูกจับมาปล่อยไว้ที่คลองกุ่ม (อิสลาม) สุเหว่าแดง (ตันนายาว) บางชัน, กลีบหมูป (ปลีกหมู่), ดุคต, ลำกระโหลก คลองสามวา คลองสี่ตะวันออก คลองแปด คลองเก้า ในเขตคลองสามวาและหนองจอกในปัจจุบัน จากเมืองกะเคาะห์ (เคดาห์) หรือเมืองไทรบุรี และปะลิส (เปอร์ลิส) ได้นำมาปล่อยย่านทรายกองดิน และแสนแสบ ต่อมาได้ขยายถิ่นฐานไปอยู่ที่ศาลาแดง (หนองจอก) คลอง 16 สมอเอก คลอง 17 (อ.บางน้ำเปรี้ยว จ.ฉะเชิงเทรา) คลอง 14 สายกลาง

คลองพระยาจารย์ คลอง 2 และคลอง 24 (อ.องครักษ์ เปลี่ยนเป็นวัดสระเกศ) จากมหา นาคต่อมาได้ขยายถิ่นฐานไปอย่างกว้างขวาง เช่น ไปอยู่บางตลาด นนทบุรี บ้านคู บ้านลำหิน บ้าน คลองสิบ ในเขตหนองจอกและ บ้านคูน้อย คลอง 16 ในอำเภอ บางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จากอดีตกาลที่บรรพชนมุสลิมได้ อพยพมาด้วยเหตุผลทางการเมือง และเพื่อร่วมมือร่วมใจในการสร้าง

สำหรับลูกหลานชนนง เมืองปัตตานี เดิมถูกนำมาปล่อยไว้ที่บางลำพู บ้านตึกดิน (ราช - ดำเนินกลาง) ในสมัยรัชกาลที่ 1 นั้น เมื่อรัชกาลที่ 3 ได้จ้างบริษัท วิศวกรชลประทานของประเทศ อังกฤษ ชื่อบริษัทคูนาสยามจำกัด มาทำการขุดคลองเพื่อการ ชลประทานและการขนส่งทางน้ำ ในบริเวณที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำ บางปะกง กับแม่น้ำเจ้าพระยา จำนวน 35 คลอง โดยมีคลองหลักสามแนวตะวันออก- ตะวันตก จำนวน 5 คลอง คือ

- คลองรังสิตประยูรศักดิ์ (คลอง 8 วา)
- คลองหกวา
- คลองแสนแสบ
- คลองประเวศบุรีรมย์
- คลองลำโพง

และมีคลองซอยตามแนวเหนือ-ใต้ อีกจำนวน 30 คลองเสร็จแล้ว ชาวบางลำพูและบ้านตึกดินส่วน หนึ่งได้ขยายขยายถิ่นฐานไปตั้ง บ้านเรือนเพื่อทำการค้าขายที่สี

แถมมหา นาค(ใกล้วัดสระเกศ ต่อมา เปลี่ยนเป็นวัดสระเกศ) จากมหา นาคต่อมาได้ขยายถิ่นฐานไปอย่าง กว้างขวาง เช่น ไปอยู่บางตลาด นนทบุรี บ้านคู บ้านลำหิน บ้าน คลองสิบ ในเขตหนองจอกและ บ้านคูน้อย คลอง 16 ในอำเภอ บางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จากอดีตกาลที่บรรพชนมุสลิมได้ อพยพมาด้วยเหตุผลทางการเมือง และเพื่อร่วมมือร่วมใจในการสร้าง

หมายเหตุ ข้อความบางตอนผู้เขียนได้คัดลอกมาจากหนังสือ “มุสลิมในประเทศไทย” ซึ่งเขียนโดยอดีต ส.ส.ประยูรศักดิ์ ชลายนเดช อดีตกรรมการอิสลามประจำกรุงเทพมหานคร (อัลลอฮ์ผู้รู้ยิ่ง) ขออัลลอฮ์ได้โปรดประทานความโปรดปรานแก่ดวงวิญญาณของท่านผู้ล่วงลับด้วย

มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง
สงเคราะห์เด็กกำพร้า

พิมพ์ครั้งที่ 2

ความเป็นมาของทฤษฎี แบ่งแยกดินแดน ในภาคใต้ไทย

ความเป็นมาของทฤษฎีแบ่งแยกดินแดนในภาคใต้ไทย

ธนศ อากรงไผ่วรรณ

ธนศ อากรงไผ่วรรณ

TOYOTA

มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก

พิมพ์ครั้งที่ 4

ขอบฟ้า

ร.ศ. 121

ขอบฟ้า ร.ศ. 121

เตช บุนนาค

เตช บุนนาค

TOYOTA

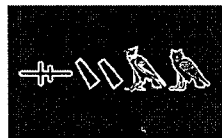

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก

จันทวนันต์ ตั้งสุทธิจิต

35

หลากหลายครีมาเทรวมกันเป็นครีวสยามประเทศไทย

สยาม SIAM

ประเทศของเราเลือกเนื้อชาติเชื้อ

ไทย/ไท ลาว คนเมือง คนอีสาน มอญ เขมร กูย แต่จิว
 และ กวางตุ้ง ชกเกี้ยน ไหหลำ จาม ชาว มลายู ชาไถ
 มอแกน ทมิฬ ปาทาน ชิกซ์ เปอร์เซีย อาหรับ ฮ่อ พวน
 ไทดำ ผู้ไท ชิ่น ยอง ไล่ เวียดนาม ลัวะ ม้ง เย้า กะเหรี่ยง
 ปะหล่อง มูเซอ อะข่า กำมู มลาบรี ชอง บรู ญัฮกุร
 ฝรั่ง (ชาติต่างๆ) แขก (ชาติต่างๆ) ลูกผสม/ลูกครึ่งต่างๆ
 อีกมากมายกว่า 50 ชาติพันธุ์ ฯลฯ

A Modern Nation

www.petitiononline.com/SIAM2008/petition.html
www.petitiononline.com/siam2007/petition.html

เลขอนุญาต ที่ ต. ๖/๒๕๑๙

เลขที่คำขอ ที่ ๖/๒๕๑๙

ใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมหรือองค์การ

ตามที่ นายบ๊วย อึ้งภากรณ์
ได้ขออนุญาตจัดตั้ง มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. ส่งเสริมการจัดทำตำราภาษาไทยในแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
ทั้งระดับมหาวิทยาลัย และก่อนมหาวิทยาลัย
๒. เผยแพร่ตำราของมูลนิธิในหมู่ผู้สอนวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
ทั่วราชอาณาจักร
๓. ส่งเสริมการเรียบเรียงงานวิจัย และตำราชั้นสูง และรวบรวมเอกสาร
ทางวิชาการออกตีพิมพ์
๔. ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
๕. ไม่ทำการค้ากำไร และไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

และมีที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร นั้น

กรรมการศาสนาได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งได้ และขอให้ปฏิบัติตามคำสั่งและ
ข้อบังคับของกรรมการศาสนา โดยเคร่งครัด

อนุญาต ณ วันที่ ๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

(นายวัชร เอี่ยมโรด)

อธิบดีกรมการศาสนา

จัดโดย

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย,
บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด

ร่วมกับ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์, ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มวล.,
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มธ.,
สถาบันไทยคดีศึกษา มธ., หลักสูตรครุฑตรี/โท ด้านการบัญชีและบริหารธุรกิจ
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มธ., สมาคมจดหมายเหตุสยาม และ กองทุนจิตร ภูมิศักดิ์,
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, สถาบันทักษิณคดีศึกษา มท.,
วิทยาลัยนานาชาติปริ๊ตตี พนมยงค์ มธ., ภาควิชามานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร